

Рударски законик за Краљевину Србију, 1913.

Садржај

Глава прва

Управа и надзор над свима рударским радњама

Глава друга

Општа опредељења

Глава трећа

О одобрењу на истраживање руда и копова

Глава четврта

О повластици на обделавањ руда и копова

Глава пета

О одношајима између рударских предузимача и господара земље, воде и шума, о уступању ових и о накнадама

Глава шеста

О правилима рударских предузимача и о рударским друштвима

Глава седма

О дужностима рударских предузимача

Глава осма

О међусобном одношају рударских предузимача

Глава девета

О одношају рударских предузимача њиховим званичницима и раденицима

Глава десета

О рударско-братинској каси

Глава једанаеста

О плаћању рударских такса

Глава дванаеста

О надзорној власти, као и о ислеђењу и суђењу дисциплинарних иступљења

Глава тринаеста

О казни иступљења законика рударског

Глава четрнаеста

О престајању, губљењу и напуштању повластице рударске и права истраживања руда и копова

Глава петнаеста

О залози и осталом праву на руднике и њиховим припадностима у случају стецишта

Глава шеснаеста

О личним правима рударских радника

Глава седамнаеста

О прелазним опредељењима при постојећим рударским уговорима и радњама

Глава осамнаеста

Прелазно наређење

Правила за вршење одредаба Рударског законика, 1913.

Садржај

I Пословник Рударског одбора

II Правила за поднашење годишњих планова рада

III Правила за израду рударских планова

IV Правила за поднашање годишњих извештаја

V Распис искључивим истраживачима о поднашању годишњих извештаја

VI Правила о хемијској лабораторији Рударског одељења

VII Правила о поднашању молби за проста права истраживања

VIII Распис свима рударским повластичарима, закупцима рудника и управама руд. братинских каса

IX Правила рударско братинске касе рударских надзорника и радника у Србији за инвалидску помоћ и пензије

X Распис о поднашању привредних планова за уступљене шуме

XI Правила о молбама за продужење простих и искључивих права истраживања и о вршењу увиђаја за оцену извршених радова на истражним просторима

XII Правила за извршење чл. 4, 15, 22, 23, 25, 29, 30, 37, 46, 62, 74, 108, 129, 130, 144, 153. и 156. рударског закона

351.8233

218
МИНИСТАРСТВА НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ

РУДАРСКИ ЗАКОНИК

ЗА

КРАЉЕВИНУ СРБИЈУ

ОД 15. АПРИЛА 1866. ГОДИНЕ

С ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД 21. ЈУЛА 1877.,
6. ФЕБРУАРА 1896. И 27. ЈАНУАРА 1900 ГОДИНЕ.

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1913.

Цена 2 динара.

Уредило у нови инвентар бр. 2129 - (G)

1 Јануара 1942 год.

Београд.

РУДАРСКО ОДЕЉЕЊЕ МИНИСТАРСТВА НАР. ПРИВРЕДЕ

РУДАРСКИ ЗАКОНИК

ЗА

КРАЉЕВИНУ СРБИЈУ

ОД 15. АПРИЛА 1866. ГОДИНЕ

С ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД 21. ЈУЛА 1877.,
6. ФЕБРУАРА 1896. И 27. ЈАНУАРА 1900 ГОДИНЕ.

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1913.

РУДАРСКИ ЗАКОНИК

ЗА

КРАЉЕВИНУ СРБИЈУ

од 15. априла 1866. године

с изменама и допунама од 21. јула 1877., од
6. фебруара 1896. и 27. јануара 1900. год.¹⁾.

ГЛАВА ПРВА

Управа и надзор над свима рударским
радњама.

Члан 1.

*Управу и надзор над свима рударским
радњама врши министар народне при-
вреде; он прописује правила за извршење
овог закона.*

Члан 2.

*Ову управу и надзор врши министар
народне привреде преко рударског оде-*

¹⁾ Текст закона од 1866. године штампан је обичним
слогом, измене и допуне од 1877. и 1896. год. проређе-
ним слогом, а измене и допуне од 1900. год. курсивом.

*Либ. б.,
38783*

љења, које је саставни део министарства народне привреде (чл. 2. закона о устројству министарства за народну привреду).

Члан 3.

Рударско одељење састављају начелник, инспектор, секретар, правни референт, потребан број рударских инжењера, геолога, хемичара, писара, који се према потреби, постављају Краљевим указом; даље потребан број практиканата и цртача.

Члан 4.

Рударски инжењери, геолози и хемичари морају имати редовну факултетску спрему своје струке са положеним, прописним, редовним испитима. Начелник може бити само рударски инжењер.

Члан 5.

Начелник одељења, инспектор, најмање 3 рударска инжењера, 1 геолог, 1 хемичар, правни референт или секретар рударског одељења састављају Рударски Одбор.

Лични састав овог одбора одређује министар народне привреде у почетку сваке године. Начелник рударског одељења или

његов заменик увек је председник Рударског Одбора.

У изванредним случајима може министар народне привреде позвати у седнице Рударског Одбора и стручна лица ван рударског одељења са саветујућим гласом.

Члан 6.

У Рударском одељењу установљава се рударско-геолошки музеј и хемиска лабораторија.

Члан 7.

Краљевим указом на предлог министра народне привреде могу се образовати рударске, засебне управе за експлоатацију појединих рудишта као државна надлештва, и ове управе састављају: управник, потребан број рударских инжењера и административног особља.

Члан 8.

У надлежност рударског одељења спада:

- а) да врши све оне послове, који су му овим законом и правилима министровим, као одељењу министарства народне привреде у делокруг рада стављене;

- б) да води бригу о извршењу свију наредаба и прописа, које буде издавао, по

струци и пословима рударским, министар народне привреде на основу овог закона;

в) да води надзор над свима приватним и државним рударским радњама и стара се, да се ове врше по прописима рударског закона.

Члан 9.

У надлежност рада Рударског Одбора спада:

а) да саставља и подноси на одобрење министру народне привреде опште и годишње планове рада по рударској струци, које треба држава да предузима;

б) да саставља и подноси министру народне привреде годишње извештаје о свима радњама рударским, како државних, тако и приватних предузећа, са својим мишљењем о истима, која ће се по потреби и јавности предавати;

в) да оцењује разне рударске извештаје и своје оцене подноси министру народне привреде и

г) да даје своје мишљење по свима питањима, која му буде упутио министар народне привреде.

Члан 10.

Рударске управе имаће дужност, да управљају државним рударским радњама

онако, како им буде, по саслушању рударског одбора, министар народне привреде наредио.

Члан 11.

Начелник, инспектор, секретар и писар рударског одељења у положају су истоимених звања у министарству народне привреде. Управници рудника у положају су инспектора, а рударски инжењери, геолог, хемичар и правни референт у положају секретара.

Члан 12.

Рударски инжењери и геолог, ма у ком положају били служе онолико и пензионису се онако, као што је то предвиђено за техничко указно особље грађевинске струке (члан 20. закона о уређењу министарства грађевина).

ГЛАВА ДРУГА

Општа опредељења.

Члан 13.

Рударски законик опредељује правила и услове, под којима је једино дозвољено руде и копове (минерале) истраживати и обделавати.

Члан 14.

Под рудом и копом разумевају се минерали, који метале садржавају, били метали природно одлучени, суви (саморастни, самотворни) или сједињени, као: злато, сребро, никал, бакар, цин, цинк, олово, гвожђе ит.д. у свима својим сјединењима; затим асфалт, графит, стипсе, витриоли, соли, цементне и слане воде, земне смоле земно уље, *мермер цементни лапорац* ит.д., све сорте мрког и каменог угља, литографско и воденично камење.

Овамо спадају и старе троске и стари топионички остатци.¹⁾

Да ли је што руда и коп, определиће у сумњивом случају *министар народне привреде*.

Члан 15.

Све руде и копови, били они на земљи или на површини, јесу добро државно, а не онога чија је земља, и по томе сваки је дужан по пропису овог законика изискати одобрење на истраживање и повластицу на обделавање руда и копова.

Члан 16.

У колико рударски законик не садржава особена одредења, у толико ће се од-

¹⁾ Ова је доцуна од 21. јула 1877. године.

носити и на рударске радње закони: грађански, трговачки и криминални.

Члан 17.

Ко је способан својим имањем управљати, тај може добити одобрење на истраживање и повластицу на обделавање руда и копова.

Члан 18.

Истраживање и обделавање руда и копова од стране правитељства предузета, подлеже овим истим законим правилима.

Члан 19.

Давање одобрења, давање повластица и надзиравање над рударским предузећима, каменоломима и подземним радовима у *оштите*, спада у круг министарства народне привреде.

Члан 20.

Рударским закоником установљава се за све рударске послове десетична мера метара.

ГЛАВА ТРЕЋА

О одобрењу на истраживање руда и копова.

Члан 21.

Истраживања руда и копова могу бити двојака: проста и искључива. Прва су она за која се рудни простор само именује, а друга за која се овај ограничава по прописима овога закона.

Члан 22.

Ко жели да добије одобрење за просто право истраживања руда или копова, мора се за ово пријавити писмено министру народне привреде, и тачно назначити атаре сѐла или општина, у којима жели предузети истраживања, са назначењем дотичног среза и округа.

Ако је молилац испунио прописе рударског закона за добијање простог права истраживања руда или копова, ово ће му се одмах издати. У противном случају за ово ће му се оставити одређени рок. Ако и у том року не испуни поменуте услове, сматраће се, да је одустао од молбе.

Просто право истраживања руда и копова даје се за једну годину, и то највише на простору трију општина.

Просто право истраживања руда и копова може се пренети и на другу правну личност, која по прописима овог закона може бити прост истражилац руда и копова; оно је и наследно за законите наследнике истражиоцима, ако ови по закону рударском могу бити истражиоци, и ако у року најдаље од три месеца по смрти истражиоца изјаве министарству народне привреде, да се овога примају са свима његовим правима и обавезама.

Каменоломи припадају имаоцу земље. Он их може обделавати или давати под закуп, пошто надлежна полицијска власт, по добивеном мишљењу техничког, стручног лица утврди, да одржање или отварање каменолома на том месту не угрожава околину и у опште личну сигурност и саобраћај. По том се само извештава министар народне привреде, да је каменоломом отворен.

Члан 23.

Ко по истеку једне године затражи, да му се рок за просто право истраживања продужи, мора за то уз молбу поднети и извештај: шта је дотле урадио на истраживању.

На основу поднете молбе и извештаја министар ће о трошку молиоца одредити

једног рударског стручњака, да радове истражиоца на лицу места прегледа и оцени: да ли, и на коликом простору треба молиоцу просто право истраживања продужити или не. Према овој оцени и саслужању Рударског Одбора министар ће донети своје решење.

Свако одобрено просто право истраживања руда или копова може се продужавати само за још 2 године. Ако би истражилац и после овога времена захтевао продужење простог права истраживања, мораће се ограничити за искључиво право истраживања руда и копова по прописима овога закона.

Члан 24.

На једном простору може бити само један прости истражилац руда и копова.

Ако се једног дана пријави више молилаца за просто право истраживања руда и копова за једно исто место, решиће се по чл. 39. овога закона.

Члан 25.

Ко жели да добије искључиво право истраживања руда и копова на неком месту, мора се за то молбом обратити министру народне привреде.

У молби мора молилац изложити:

а., изложити своје име и презиме, занимање и место пребивања, и приложити надлежно пуномоћје, ако се одобрење за другога тражи;

б., точно назначити окружје, срез, општину, предел и место истраживања;

в., показати, да ли је на томе месту, или у околини коме и какво истраживање већ дато;

г., поднети доказ, да је на томе месту вредно искључиво истраживање предузети и именовати руду или коп, које и како тражити намерава; и

д., поднети доказ, да је он властан управљати својим имањем.

Ако молилац поднетом молбом није испунио прописе рударског закона за добијање искључивог права истраживања руда и копова, позваће се, да у одређеном року исте испуни; ако то не учини, сматраће се, да је од поднете молбе одустао.

Односно преноса искључивог права, као и наследства вреди исто, што је казато за просто право истраживања (чл. 22.).

Члан 26.

Кад се неко пријави са молбом, да добије искључиво право истраживања на месту, на коме је већ другом лицу дато

одобрење за просто право истраживања руда и копова (чл. 22.) и кад министар народне привреде нађе, да му ово треба издати, то ће му учинити по пристанку дотичног простог истражиоца, у колико овај својом изјавом од свог простора буде уступио.

Члан 27.

Министар народне привреде моћи ће дати на једном месту једном истом искључивом истражитељу више простора за искључиво истраживање, ако има празни простим истраживањем незаузети места, или ако се прости најближи истражитељи одреку права на ограничење простора у истражујућем се свом месту; а проситељ докаже, да му је више простора нужно.

У свима овим случајима мора проситељ за искључиво истраживање и ситуациони цртеж целог места поднети.

Члан 28.

Простор искључивог права истраживања јесте хоризонтална површина од 500.000 квадр. метара.

Но ако због заузети у суседству простора, не би један простор изнео подпуну количину метара, истражитељ мора и мању

количину метара за подпуни простор сматрати.

Границе простора за искључиво истраживање означава истражилац, а ограничење овога врши стручна комисија, коју буде одредио министар народне привреде, у присуству месне полицијске власти и једног полицијског чиновника дотичнога округа. Све трошкове око ограничења простора за искључиво право истраживања сноси истражилац,

Члан 29.

За сваки ограничени простор на искључиво истраживање, плаћаће истражитељ у имерегалног данка државној каси годишње и то у напред, по десет динара, рачунајући од дана, кад је ограничење свршено.

Члан 30.

Одобрење за искључиво истраживање даје министар народне привреде на једну годину дана.

Ко буде искључиво истраживање с подкопом или окном или бушењем одпочео, и годишњим известијем показао, да је истраживање приљезно, правилно и непрекидно упражњавао, па представи потребу за продужење искључивог истраживања, мини-

стар народне привреде одредиће једног стручњака рударског, да на лицу места, о трошку истражиоца, оцени његове наводе. Према овој оцени и саслушању Рударског Одбора министар ће тражено продужење искључивог права истраживања одобрити или не.

Члан 31.

Ко добије одобрење на истраживање просто или искључиво, мора се пре сваког рада споразумети са господаром земље о накнади штете, која би се овим истраживањем нанела; а господар земље дужан је истраживање на својој земљи допустити (чл. 49).

Ако се у том не би могло доћи до споразумљења истражитељ обрати ће се министру народне привреде, који ће по чл. 52. и 53. питање ово расправити, а истражитељ неће моћи истраживање на том месту пре одпочети, док по пропису чл. 53. не да потпуно обезбеђење господару земље.

Члан 32.

У зданијама, зградама, кућиштима и кућним плацевима, баштама, воћњацима, виноградима и тима подобнима, може проситељ тек само онда добити одобрење за истраживање, ако поднесе саизволење господара исти места

По јавним путевима, црквиштима и про-
бљу, водоводима и вештачким постројењима, и у опште у простору педесет метара око свију места у овом одсеку именовани, неће се никакво одобрење на истраживање давати.

Члан 33.

Истраживање мора се по правилима рударским упражњавати тако, да се не би опасност људима, ни марви, ни имању проузроковала, нити да се господар земље и без нужде стешњава.

Свака отворена закопина или окна морају ограђена и осигурана бити.

Члан 34.

Ако прости истражитељ противу чл. 33. поступи, и ако годишње известије о радњи својој не поднесе, министар народне привреде, према обстојатељству, моћи ће таквом истражитељу дато право одузети и пре истека рока, или продужење рока одказати.

Члан 35.

У сваком за искључиво истраживање ограниченом простору (чл. 28) дужан је искључиви истражитељ по правилима рудар-

ским поред прописа чл. 33. и прописа чл 77. још у свом поткопу, или окну, или вртлу и непрекидно сходно чл., 79., 80., 81. и 82. истраживање упражњавати, и годишње известије о успеху радње подносити. Ко противно учини, подпада дисциплинарним казнама, закоником овим прописанима.

Члан 36.

Ко једном изгуби право истраживања на основу овог законика, не може га опет на том месту добити у течају једне године, а доцније, ако се нико други не пријави за то место, може му се опет дати.

Члан 37.

Без особитог одобрења *министра народне привреде*, истражитељима није слободно руде и копове обделавати ни продавати.

По потреби изашиље министар народне привреде једног стручњака на лице места, о трошку истражиоца за оцену: да ли је дотична руда извађена истражним радом или обделавањем.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

О повластици на обделавање руда и копова

Члан 38.

Повластица на обделавање руда или копова може се дати:

- а., на копање и вађење;
- б., на испирање и пребирање;
- в., на топљење и израђивање; и
- г., на једно, двоје, или на све.

Члан 39.

Онај, који пре затражи повластицу за обделавање на означеном месту, тај ће такову пре и добити.

Ако се по случају у један исти дан пријави више проситеља за повластицу на једном истом месту, *министар народне привреде* узевши у обзир јемства, која проситељ за успех обделавања даје, решиће, *по саслушању Рударског Одбора*, хоће ли свима, већини или једном и коме од проситеља дати повластицу на обделавање.

Члан 40.

Прозба за ову повластицу, која се има *министру народне привреде* у дупликату поднети, мора садржавати:

а., све што је у чл. 25, прописано;

б., доказе, да на месту, на ком се повластица за обделавање, тражи, није већ другоме дато одобрење за истраживање нити повластица за обделавање;

в., мора поднети нађену руду или коп са точним описом њиног лежишта, како би се сазнати могло, да ли је количина и каквоћа довољна те да их је вредно обделавати;

г., доказати, да има сам довољно стручне способности, или да има за тај посао лице, које такве способности притјажава;

д., означити, да ли на траженом месту, или у околини има земље, воде, шуме или каменог угља (ако за овај повластицу не тражи), који се за радњу употребити могу;

е., разложити план целе радње, и изјавити, хоће ли сам или у друштву и с ким и под којим условима, радити, као и показати капитал који ће моћи на радњу употребити и примљене обвезности испунити; и

ж., захтевати, да министар народне привреде одреди стручну комисију, која ће о трошку његовом на лицу места све што је нужно, точно испитати, као и стручну комисију, која ће такође о његовом трошку да изврши ограничење терена, на коме

повластицу тражи, ако је за то испунио све прописе рударског закона.

Члан 41.

Ако су сви услови у предидућем чл. 40. испуњени, министар ће народне привреде одредити стручну комисију, која ће на лице места изаћи, предмет прозбе точно извидити и о том известије министру народне привреде поднети.

Члан 42.

Комисија ће ова, осим осталог у прозби (чл. 40.) изложеног, нарочито у виду имати:

а., да ли проситељ захтевану земљу, воду, шуму — заиста и у каквој количини имати мора;

б., да ли се за исте цели земља, вода и шума, друга, мање употребителна дати може; и

в., да ли тражену земљу, воду или шуму господар и под каквим условима, уступа.

Све ово цениће комисија према стању рудишта, приликама рударским и капиталу молиоца, те према томе и то: колико рудних поља треба молиоцу дати.

Члан 43.

Ако одређена стручна комисија (по одредби чл. 41. овог закона) на лицу места утврди, да је истражилац истражним радовима доиста нашао повољно рудиште за експлоатацију, министар народне привреде по саслушању Рударског Одбора, а по претходном сазнању Министарског Савета, издаће решење истражиоцу, да ће му дати тражену повластицу по прописима овог закона, ако истражилац у одређеном року поднесе ситуациони план рудног простора у дубликату, подељен на онолико рудних поља, колико је стручна комисија одредила, и министар народне привреде одобрио, да му треба дати, и чим рудни простор ограничи стручна комисија, коју министар буде одредио по прописима овог закона.

Члан 44.

У повластици, која ће се на основу комисионог известија и поднетог цртежа дати, биће означено:

а., име и презиме, занимање и место обитавања обделатеља;

б., каква је повластица дата;

в., број рудни поља са описом руда или копова простор, окружје, срез, општина, место и име предузећа:

г., две сталне тачке, од којих је преме-рење простора и подељење рудни поља чињено, означене бусолом у правцу и растојању по цртежу ситуационом; и д., време, на које је повластица дата.

Члан 45.

Рудно поље јест хоризонтална површина у виду правоугоника од сто хиљада квадратних метара, које хоризонталне стране најмање две стотине, а највише пет стотина метара износити могу, а падне стране безкрајно у дубину иду.

При означавању рудни поља, морају се ова тако полагати, да, колико је могуће, једно до другог леже, те да више њи једну целу фигуру образују; растојање између једне и друге фигуре, ако су рудна поља на више места узета може се поделити међу обделатељима суседни рудни поља.

Више рудни поља, једно до другог састављени, сачињавају простор рудни.

Фигуре старих тросквишта и топони-ких остатака не морају бити везане (састављене) једна с другом, иа да сачињавају рудна поља једне повластице; но ако су оне у непосредној близини, онда се сма-

трају као састављена рудна поља и припадају једној повластици.

Члан 46.

Повластица за обделавање руда и копова даје се на педесет година, рачунајући од дана кад је министар народне привреде повластицу подписао.

Министар народне привреде, по саслушању Рударског Одбора, а по одобрењу Министарског Савета, може државне руднике и рудишта дати под закупи за обделавање на уговором одређени број година. Уговорима о закупи служиће за основицу односно рада — експлоатације — прописи овог закона.

Члан 47.

Ко руде и копове, као повластичар на извесном руднику за 15 година правилно обделава и своје обавезе тачно по овом закону испуњава, по оцени министра народне привреде, решењем Министарског Савета добиће право господарства на рудник, ако ово затражи.

Господар рудника плаћа све регалне данке држави по овом закону.

Члан 48.

Онај, који по предидућем чл. 47. не добије право господарства над рудником, а желео би и даље, пошто рок у чл. 46. прописани протече, на истоме месту обделавати, мора се тога ради десет година пре него је рок истекао, обратити с прозбом министру народне привреде. Иначе првенство права на то исто место опредељава министар народне привреде.

ГЛАВА ПЕТА

О одношајима између рударски предувимача и господара земље, воде и шума о уступању ови и о накнадама

Члан 49.

Земљу, која је нуждна за обделавање руда и копова, дужан је господар исте за пристојну накнаду уступити на употреблење.

Члан 50.

Обделатељ руда и копова само онда, ако је осведочено, да ће моћи постојано обделавање продужити, има право захте-

вати, да му господар земљу у сопственост на обделавање за накнаду уступи.

Исто тако има право и господар земље захтевати, да му се сва земља одкупи, ако је она тиме тако раскомадана, да се остатком не може користо служити.

Члан 51.

У оним местима (чл. 32), где није слободно истраживање руда и копова предузимати без одобрења господара земље, моћи ће обделатељ захтевати, да му се дозволи водоводе испод земље провести, и то само у случају, ако би посве немогуће било то учинити другим путем, или би се могло, али с особито великим трошком.

Но и такви водоводи морају се тако утврдити, да не буду ни мало опасни, а да буду дуготрајући: обделатељ и у овом случају остаје одговоран за сваку штету, која би се коме водоводом догодила.

Члан 52.

Ако се дотична лица с господаром земље не би могла сложити о уступу на употреблење (чл. 49.) или у сопственост (чл. 50.), онда ће *министар народне привреде*, поступивши и овде, као што је прописано у чл. 41. и 42., ово коначно расправити.

Члан 53.

Ако се пак иста лица о цени закупа или одкупа не би могла угодити, онда ће на захтевање буди које стране *министар народне привреде* поступити по прописима закона о експропријацији постојећег.

Члан 54.

Премеравање и обележење руднички граница за искључиво истраживање (чл. 28) или обделавање (чл. 43) на површини земље, дужан је сваки господар земље дозволити, но истражитељ или обделатељ мора му дати сразмерну накнаду за штету, ако тим какве буде (чл. 53).

Члан 55.

Воде, које би биле нуждне за обделавање, мора господар њиов као и обделатељи један другом уступити, у колико то полицајним наредбама, јавноме реду или користима обште народне привреде не би било противно.

Извићење тога бива по прописима за земље (чл. 52), а што се накнаде за то тиче, по прописима, по којима се опредељује цена за земљу (чл. 53).

Члан 56.

Ако је рудни простор на земљи правитељственој или државној, обделатељ има право да располаже, како њеним природним силама тако и плодовима, као: водопадима, рекама, травом, жиром, воћем и т. д., но то у колико не би задобивеним правима приватни лица или општим законим прописима противно било; за подизање пак зданија и зграда мора обделатељ увек имати предходно дозволење од министра народне привреде.

Члан 57.

Ако је на рудном простору, био он на земљи правитељственој или државној, или земљи, која припада приватном лицу, постојало већ обделавање руда или копова, па би се на истом налазило зданија и зграда за рудничке цјели потребни, а нови обделатељ с господаром ови о цени за одкуп или закуп не би се погодити могао, поступиће се по прописима, како се цена опредељује за земљу (чл. 52 и 53). Зграде и зданија на правитељственој или државној земљи без одобрења министра народне привреде подигнута, не мора нови обделатељ на себе примити.

Члан 58.

Ако се у рудном простору налази правитељствене или државне шуме, оне се уступају на употребљење према потреби обделатељу без икакве накнаде за чисто рудничке цељи под условом, да уступљену му шуму он о свом трошку премери, цртеж начини и шуму на сече подели, па да тако подељену шуму строго по правилима за подизање шума употребљава, *подиже и негује, као што ће се поступање са шумама вршити у опште по закону о шумама.*

У колико ће се и под којим условима дрва из ови шума смети употребити и за ванрудничке цељи, зависиће од нарочитог решења *министра народне привреде.*

Но правитељство задржава право, да може у уступљеним обделатељу шумама потребну гору бесплатно сећи за своју или опште народну потребу.

Члан 59.

Ако не би на истом рудном простору довољно или никако правитељствене или државне шуме било, а у околини истог простора би се такви налазило, онда ће *министар народне привреде* према потреби рудника одредити потребан простор ове

шуме, коју ће обделатељ под условима, у предидућем члану изложеним употребљавати.

Члан 60.

Ако на уступљеном рудном простору и у околини не би било ни правитељствени ни државни шума, него би се могле употребити шуме манастирске или општинске, министар народне привреде може према потреби манастирској или општинској одредити обделатељу количину дрва, коју он у истој шуми сме да сече, под условом, да он за то по процени вештака (чл. 52 и 53) господару шуме накнаду даје.

Члан 61.

У колико би потребно било обделатељу из шуме приватни лица дрва узимати, зависиће јединствено од њине међусобне погодбе.

ГЛАВА ШЕСТА

О правима рударски предузимача и о рударским друштвима

Члан 62.

Ко по чл. 47. не добије право господарства над рудником сматра се само као за-

купац (чл. 677. и остали законика грађанског) рудника (чл. 46), и он ће моћи ово право на другога пренети само у толико, уколико то одобри министар народне привреде.

Члан 63.

Рудна поља, копаоници и топионице и за њи заузете земље, шуме, воде, зданија и зграде подземне и на површини земље, зарударске цјељи опредељење, сачињавају непокретно имање рудника и морају се у рударске књиге завести.

Чим једно или друго зданије не буде на рударске цјељи употребљавано, има се то у рударским књигама исправити.

Члан 64.

Као прибор и покретно имање рудника каквог сматра се: марва, машине, оруђе, грађа, справе, помоћни свеколики материјали и друге спреме за радњу.

Члан 65.

Одвојено дата рудна поља или простори, припадали они једном или више обделатеља, могу се уједно саставити по молби дотични обделатеља:

а., ако непосредно једно до другога леже;

б., ако се копаоници и топионице сјединењем пробитачније могу обделавати; и
в., ако и у колико одобри министар народне привреде.

У молби за сјединење морају се поднети ситуациони цртежи рудника, који се сјединити имају, повластице и план целе радње као и извод терета из интабулациони књига, ако би на њима интабулација било.

Члан 66.

Исто тако и тим путем могу се сједињени копаоници и топионице (чл. 65) раздвојити, но у једном и у другом случају има се министру народне привреде јавити, да би се по одобрењу у књигама рударским то завести и исправити могло.

Члан 67.

Повластицом добија обделатељ искључиво право не само на означене руде и копове, но и на остале, које би у датом му времену и простору пронашао.

Члан 68.

Повластицом обделатељ добија право:
а., да своје копаонике у свом простору развија, одкопине, закопине, подкопе и окна отвара;

б., да топионице, самокове, зданија и зграде за радњу и за персонал свој подиже;

в., да подземне зграде и сваког рода машине и справе за олакшицу радње постројава;

г., да прави водоводе и јазове, путове и железнице на терену своје повластице и ван ове у колико то буду захтевале рударске потребе, мостове, сместишта за измет руда и копова и места за жежење угљена.

д., да упражњава у својим радионицама занате нуждне за рударску радњу;

е., да подиже магацине, бараке и гостионице искључиво за снабдевање свог персонала и раденика раном и осталим потребама, без да при продаји ови предмета раденицима и персоналу сме рачунати за себе занатску добит; и

ж., да одкаже радњу у оним рудним пољима, која су исцурена, или која су се показала непотребна руднику, и онда тим губи искључиво право на иста поља, као што му пада и дужност на та поља, даље регални данак плаћати.

Члан 69.

За извоз своји рударски производа, били они још у виду сирове руде или копа,

или ма у ком виду израђени, као и за увоз машина, оруђа грађе и помоћног свеколиког материјала, које обделатељ или искључиви истражилац за своју рудничку радњу потребује, неће он плаћати ни извозну ни увозну ђумручину.

У погледу свих ових и других олакшица, поступаће се на царинарницама по одредбама закона о потпомагању домаће радности (индустрије).

Члан 70.

Право на обделавање руда и копова, могу поједина лица или више њи у дружини добити.

Члан 71.

Уговори и статуту друштва, као и преиначење ови, морају се свагда министру народне привреде поднети на одобрење и на завођење у књиге рударске, и она писмена тек ће важити од дана овог одобрења.

Члан 72.

Друштво рударско мора имати своје име и свог управитеља целе радње, потребне заступнике и пуномоћнике а тако исто и стручне предстојнике поједини стручни радња.

Члан 73.

Уговори и пуномоћија како управитеља тако и остали органа друштва, у којима се сва овима дата права и наложене дужности изложити имају, као и измене у овима доцније учињене, мора друштво подносити министру народне привреде на одобрење.

Ова одобрена писмена мора друштво и путем званичних новина обзнанити.

Члан 74.

Друштво се мора сваке године један пут у скуп састављати. Место састанка одређује само друштво или управитељ. О овоме мора се претходно известити и министар народне привреде, како би и он свога комисара у скуп послати могао.

Члан 75.

Прописи трговачког законика односе се и на ова рударска друштва, нарочито о књиговодству, у колико није што особито предстојећим закоником наређено.

ГЛАВА СЕДМА

О дужностима рударски предузимача

Члан 76.

Сваки истражитељ и сваки обделатељ обвезан је у радњи својој:

а., старати се о свакој могућој сигурности за лица и имања; и

б., радњу своју по прописима овог законика одпочети и непрекидно водити.

Члан 77.

Нарочито истражитељи и обделатељи дужни су ради безбедности (чл. 76., точка а) строго на то бдити:

а., да су сви отвори површни (закопине и окна) ограђени и осигурани, да не би људи и животиња у њи упадали;

б., да су копаоници сваког рода подупирањем или подзиђивањем осигурани од сурвања;

в., да се тавани у окнима дубљим од двадесет метара сходно оплате, лествице и у обште све справе за извлачење и спуштање осигурају, и да се сваки дан ове прегледају;

г., да се особито обрати пажња на запаљиве материје и набаве средства за брзо гашење;

д., да се предострожно пази да буде промаје воздуха у копаонцима; и

е., да се употребљавају сходне лампе у копаонцима, где би запаљивог гаса било.

Члан 78.

Министром народне привреде постављена надлежна власт, чим опази или дозна, да је нешто у каквом руднику противу прописа сигурности учињено, или пропуштено да се учини, дужна је сама непосредно, или и средством вештака одредити начин, како ће се неуредности одклонити, назначивши рок за то; а у случају, који одлагања не трпи, власт ће и сама наредити извршење о трошку обделатеља.

Члан 79.

За непрекидни рад (чл. 76. точка б) у простору искључивог истраживања (чл. 28) или обделавања (чл. 45) мора се сваког радног дана употребити толико раденика (рачунајући надницу осам до дванајест сати) колико изискује потреба места и целъ рада.

Најмањи број надница дневни опредељава *министар народне привреде* по саслушању истражитеља или обделатеља према поднетом годишњем плану радње (чл. 83).

Осим тога мора се сваки главни подкоп или окно увек тако обдржавати, да се кроз њега безопасно може пролазити. Одкопавање пак мора се тако вршити, да даље откривање руде не буде без нужде отештано. Као противзаконно отештање сматраће се и онај случај, кад истражитељ, обделатељ или ма ко с његовим знањем хотимице затрпа и прекрије место какво, да други не може руду наћи.

Члан 80.

Ако се прописана непрекидна радња (чл. 79) у датом рудном простору не може одржати, и обделатељ докаже, да је та немогућност настала због спољашњи препрека, као н. п. због обште сметње у трговачком обрту нарочито због рђаве производње производа, због политичне сметње или рата у околини предузећа, или обште глади, или због подземни препрека у самом раду, као: непредвидимог сурвања, навале воде и т. д., добиће он од *министра народне привреде* допуштење, да може радњу обуставити за неко опредељено време, које се по околностима и продужавати може.

Продужење обуставе преко једне године дана може само по точном комисионом извиђењу (чл. 78.) *министар народне*

привреде дозволити. Но и кад се обустава радње допусти, обвезан је обделатељ рудник у добром и употребљивом стању (чл. 77) обдржавати.

Члан 81.

Догађаји, који радњу копаоника ма и за кратко време немогућном чине, морају се за петнаест дана *министру народне привреде* доставити, а он ће или иследовање (чл. 78) на лицу места наредити или истражитељу или обделатељу наложити, да од времена на време о успеху за продужење рада известије подноси.

Члан 82.

Нађе ли *министар народне привреде*, да су прописана непрекидна радња (чл. 79), или припреме за продужење рада (чл. 80.), недостаточне или невероватне или непоздане, или ако се суседи буду жалили, да им се тиме препреке или штета причињава, он ће посредством вештака (чл. 78) предмет извидити, и по томе управу и величину рада прописати, по којој се истражитељ и обделатељ морају управљати. Ко по тому не поступи, казниће се по члану 136.

Члан 83.

Сваки обделатељ обвезан је годишњи план своје радње бар месец дана пре истека године *министру народне привреде* подносити *на увиђај и одобрење*, о томе цртеж сачинити и на истом сва окна, и подконе са крацима назначити тако, да се свака даља подземна радња видети може.

Министар народне привреде има право и преко године ове цртеже прегледати, копирати и њима се ползовати.

Члан 84.

Сваки искључиви истражитељ и сваки обделатељ дужан је *министру народне привреде* доставити од целокупне радње своје годишње известије, у коме ће сва послена одношења разложити; к томе назначити број и својства своји раденика, њихови фамилија и остала послена одношења, нужна за статистичне податке.

Годишње известије заједно са цртежом (чл. 83.) мора се најдаље по истеку рачунске године за три месеца *министру народне привреде* подносити

Члан 85.

Сваки искључиви истражитељ и обделатељ одговоран је *министру народн*

привреде за неизвршење прописа рударског законика.

Обделатељ је и онда одговоран, кад свој рудник другоме под закуп уступи, али му у том случају припада накнада по грађанском законнику од закупца.

Члан 86.

Сваки обделатељ, који у окружју, где се рудник налази, не станује дужан је имати у истом окружју свога пуномоћника, који ће обделатеља представљати и за њега одговарати.

Овај исти пропис односи се и на друштва, који представник не обитава у том окружју.

Члан 87.

Ако обделатељ умре или под стецште падне, или под старатељство дође то ће надлежни суд о томе *министра народне привреде* извести и јавити му ко је постављен за старатеља рудника.

ГЛАВА ОСМА

О међусобном одношају рударски
предузимача

Члан 88.

Сваки обделатељ чим дозна за какви несрећни случај у суседном предузећу, дужан му је у помоћ притећи са свима својим радним силама, које му на расположењу стоје, у колико тиме не би његов рудник штету трпио, за што ће сразмерну накнаду добити.

Члан 89.

Исто тако обвезан је сваки обделатељ за пристојну накнаду, у колико то не би његовом руднику на штету било, по нужди дозволити:

а., суседном обделатељу, да се послужи његовим подкопима, окнима, машинама за вађење руде, воде и промају ваздуха и гашење пожара, путевима и т. п.; и

б., да се кроз његов рудни простор помоћни подкоп или окно или одушка за промају ваздуха отвори, и преко нужни путеви и водоводи на површју проведу.

Руде или копови, у помоћним подкопима или окнима извађени, принадлеже ономе чији је простор, и морају му се по накнади трошкова, око вађења учињени уступити, ако ји он устражи.

Члан 90.

Ако се дотични обделатељи не би споразумети могли, да ли је у горе поменути приликама (чл. 88. и 89.) случај нужде министар ће народне привреде посредством стручне комисије (чл. 52.) то решити. Што министар народне привреде реши, то је коначно.

Министар ће народне привреде у исто време, ако се дотичне стране не би могле за накнаду споразумети, наредити, да се накнада определи преко вештака прописаним начином одређени (чл. 53).

Незадовољна страна с ценом, коју вештаци определе, може се надлежном суду обратити, и тражити, да се питање о количини цене пресуди (чл. 53).

Члан 91.

За штету, која се учини предузећу извршењем ове службености (чл. 88. и 89.), одговара обделатељ, коме је службеност дата.

Члан 92.

Ако се подземним копаонцима суседни копаоници сукобе, дужни су суседи посредством рударског инцинира означити себи границе и ове се држати.

Не сложе ли се обделатељи у томе, министар народне привреде одредиће рударског инцинира да границе определи, и о томе ће једног и другог обделатеља у знање поставити.

До овог опредељења морају обе стране радњу у сукобним копаонцима зауставити; али ове такође држати отворене, да се кроз њи пролазити може.

ГЛАВА ДЕВЕТА

О одношају рударски предузимача према њиовим званичницима и раденицима

Члан 93.

О службеним одношајима надзиратеља и раденика при сваком руднику мора се прописати ред, који ће се министру народне привреде на преглед и одобрење поднети, по одобрењу овом у заведењу обзнатити, и у радионици испуњавања ради држати.

Тај ред садржаваће нарочито:

а., списак надзиратеља и радника по класама, њиове послове, употребљавање на рударски рад жена и деце с призрењем на дечију дораслост и време одређено законом за обучавање;

б., одношаје између надзиратеља и раденика;

в., време и трајање рада;

г., обхођење у раду и изван рада;

д., опредељење плаћања;

е., накнаде у случајима болести и онесређења;

ж., казни, биле оне новчане или рад без плате; и

з., случаје, кад одношаји службе престају.

Члан 94.

У колико уговором или распоредом рада није условљено, могу званичници и надзиратељи само после петнаестодневног одказа рад оставити или из рада одпуштени бити.

Члан 95.

Званичници, надзиратељи и раденици учинивши се повиним преступљења по закону кривичном, могу одма из службе

одпуштени бити, ма да у службеном уговору какво друго наређење о томе постоји.

Члан 96.

Исто тако могу се одпустити без одказа и они, који су се показали неверни, који нису приљезни и који су рђавог понашања према старијима; даље који са својом дужношћу неслажући се споредни посао воде, или се оним, што су у својој служби дознали и искусили, на штету свог господара служе.

Члан 97.

Договарање рударски раденика у тој цјели, да се противљењем у раду и дужности, или употребљавањем други средства изнуди повишица плате, или други услови рада, казниће се по казнителном закону чл. 382. точки 1.

Члан 98.

Без одказа могу из службе изаћи раденици и надзиратељи због злостављања; званичници због понижења; даље због неиздавања уговореног продовољства, точног и на време неисплаћивања наднице и плате; и у обште због неизвршења други

точака уговора могу раденици, надзиратељи и званичници службу оставити, само кад просто то господару јаве.

Члан 99.

Сваки истражитељ и обделатељ дужан је са својим персоналом и раденицима бар свака три месеца, а при иступању из службе или рада одма прорачунати се и плату им издати. Зато, што се раденик код истражитеља или обделатеља задужио, не може се раднику иступање из рада закратити.

Члан 100.

На заслугу раденика и настојника, који под платом месечном или годишњом служе, не може се више него на четвртину заслуге запт ставити; на заслугу пак они раденика, који као надничари раде, не може се никаква забрана ставити.

Члан 101.

При сваком руднику има се о радницима и надзиратељима уписна књига водити. Ова се мора на захтевање и рударској и полицајној власти подносити.

Члан 102.

Сваком раднику или надзиратељу мора се при изласку дати одпусна књижица, у којој ће му се означити категорија, у коју спада, време, за које је у братинску касу улагао и којој братинској каси принадежао, и дан ступања и изласка из рада.

Рударски радници и надзиратељи без одпусне књижице не смеју се у рад примати ни из рада одпуштати.

ГЛАВА ДЕСЕТА

О рударско-братинској каси

Члан 103.

За потпомагање рударских надзорника и радника, њихових удовица и непунолетне деце образују се рударско-братинске касе и то:

I. Рударско-братинска каса свију рударских надзорника и радника у Србији за инвалидску помоћ и пензије; и

II. Рударско-братинска каса при сваком руднику или више спојених по одобрењу

министра народне привреде за помоћ у случају болести и смрти.

Рударско-братинска каса ослобођава се свију државних и општинских терета.

Члан 104.

Сваки стални рударски надзиратељ и радник, примљен у рудник као члан, и сваки обделатељ као основатељ морају у братинску касу улагати опредељене прилоге:

Рударски надзорници и радници улажу од своје зараде 3⁰/₀ за рударско-братинску касу инвалидску и за пензије; а 2⁰/₀ за рударско-братинску касу за помоћ у случају болести и смрти.

Господари, повластичари или закупници рудника додаваће још 50⁰/₀ од целокупног улога својих рударских надзорника и радника од које суме 30⁰/₀ иде у рударско-братинску касу за инвалиде и пензије, а 20⁰/₀ у рударско-братинску касу у случају болести и смрти.

У рударско-братинску касу за инвалидску помоћ и пензије има се унети $\frac{3}{4}$ садањег капитала свију рударско-братинских каса а $\frac{1}{4}$ оставити сваком руднику за рударско-братинску касу за случај болести и смрти.

У рударско-братинску касу за инвалидску помоћ и пензије, имају се уносити, поред одређеног улога још и све казне прописане и изречене по овом закону и правилима за обделаоце, а све новчане казне изречене од стране обделаоца над њиховим радницима и надзорницима уносе се у рударско-братинску касу за помоћ у случају болести и смрти.

У току 1900. године имају се по пропису овог закона и правила, која буде министар народне привреде прописао, образовати рударско-братинске касе за све руднике у Србији. У поменутих правилима биће предвиђено, како ће се и где депоновати капитал братинске касе и ко ће њима руковати.

Члан 105.

За сваку братинску касу за помоћ у случају болести и смрти морају обделатељ или управитељ предузећа са садејством одбора, који ће радници саставити, статуте начинити и министру народне привреде на одобрење поднети.

Члан 106.

Ови статути морају садржавати:

а., услове за улог у братинску касу, установљење књига за уписивање улож-

ника и улога, као и начин, како ће се те књиге у добром стању и поретку држати;
б., начин наплаћивања;

в., правила, по којима ће се подпомагања из братинске касе чинити;

г., услове под којима се добија и губи право на подпомагање из братинске касе;

д., начин осигурања и управе капитала братинске касе, јемство за исту, испитивање и одобравање рачуна;

е., уплив, који уложник може на то имати,

ж., међусобни одношај више рударско-братински касе, које су сједињене; и

з., располагање с капиталом у случају престанка рудника, за који је братинска каса основана.

Члан 107.

Сваки повластичар или закупац обвезан је, да одмах при отпочињању свога рада на руднику по пропису овога закона образује рударско-братинске касе, а ако стање ових касе, у почетку радње, не би било довољно, да даје потребну помоћ за лечење и издржавање оболелим радницима, дужан је повластичар — односно закупац, да то сам чини у колико је то предвиђено правилима братинске касе.

ГЛАВА ЈЕДНАЕСТА

О плаћању рударских такса

Члан 108.

За свако дато рудно поље (чл. 45) плаћаће обделатељ државној каси као регални данак *по 12 динара* у напред годишње и то свагда у почетку рачунске године, радило се на њему или не радило, било користи или не.

Члан 109.

Осим плаћања у чл. 108. изложеног, плаћаће обделатељ још један по сто од вредности продати *или без продаје ма како употребљених* производа, били они у сировом стању т. ј. у стању, у ком се производи зову руда или коп, или били они у израђеном стању н. пр. претопљеном, кованом, или ма како прерађеном.

Цена продаје разуме се свагда цена на месту произвођења, дакле у руднику: но ако би се производи из копаоника, топионице или радионице даље куд носили, па тамо продавали, тад се имају од цене продаје одбити превозни трошкови, и остатак ће се сматрати као горе речена цена продаје.

За прерађивање старих згура и топоничких остатака оставља се *министру народне привреде* да повластицом уговори, колико ће обделалац згура плаћати било на вредност саме згуре било на вредност продуката, који се добили буду*).

Члан 110.

Обделатељ плаћаће такође законима обштим прописане данке и прирезе у оној општини, којој рудник припада.

Члан 111.

У случају, кад радња у руднику у првом развиту свом не може због важни узрока никакву асну давати, или ако се у радњи доцније појаве такве сметње, да радња не може никакве асне имати, онда се може, пошто се о томе посредством вештачке комисије уверење прибави по одобрењу *министра народне привреде* обделатељ предпоменутог плаћања (чл. 109) за извесно време од части или сасвим ослободити.

Члан 112.

Да би се ово плаћање (чл. 109) уредно извршити могло, обделатељ ће дужан бити

*) Ова је допуна од 21. јула 1877. године.

министру народне привреде од целокупне радње своје поднети точан извод рачуна из књига своји, у коме ће изложити каквоћу и количину извађене руде, или копа, од ови израђене производе, затим количину и цену продате руде, копа или производа и то, да ли је у земљи или изван границе коме продато и на коме је месту извезено, као и количину заоставшег; к томе, количину употребљеног горива и осталог материјала у радњи својој.

Извод рачуна, заједно с припадајућим исплатама, поднеће се *министру народне привреде* с годишњим известијем (чл. 84).

Члан 113.

За испитивање и уверење о тачности извода има право *министар народне привреде* захтевати од дотичног обделатеља објаснења, а по потреби наредити и само прегледање књига.

Члан 114.

Ако је од горе поменути исплата више урачунато и наплаћено, обделатељ може у течају године од поднети рачуна с доказима захтевати, да му се вишак врати, као што и правитељство има право, за

случај, ако је мање наплатило, него што му припада, овај ненаплаћени остатак накнадно тражити.

ГЛАВА ДВАНАЕСТА

О надзорној власти, као и о ислеђењу и суђењу дисциплинарни иступљења

Члан 115.

Министар народне привреде има настојавати, да се дужности, које су рударским истражитељима и обделатељима овим закоником прописане, точно извршавају, и он ће у сваком случају дејствовати, где се потреба покаже, за одржање и унапређење рударски предузећа, а особито стараће се за јавну сигурност.

Све, што се на то односи, има се званичним начином упражњавати.

Члан 116.

Министар ће *народне привреде* посредством вештака:

а., све копаонике, топионице и остале радионице од времена до времена проматрати и о њиовом се стању уверавати;

б., одређивати комисара, који ће сваку радњу прегледати; таквом комисару дозвољено је у планове радње и цртеже (чл. 84) и књиге рачунске (чл. 112) рудника загледати, и о томе *министра народне привреде* извештавати, али он је обвезан сваку и најнезнатнију тајну радње чувати;

в., чинити сва расположења, која су нужна, да се закони прописи точно извршују;

г., за случај опасни догађаја, који би се распрострети и тиме у руднику у обште зле последице принети могли, власт ће рударска, била позвана од кога или непозвана, настати, да се за одклонење све могуће учини; но тим не допушта се власти ни комисару, да се мешају у чисто манипулационе и економне послове рудника.

Члан 117.

Догоди ли се при руднику случај, који прети сигурности личној или сигурности имања, водни извора, шума зданија или други зграда *министар* ће *народне привреде* и средством надлежне полицајне власти предузети нужна расположења за предупређење (чл. 78).

Члан 118.

Сваки истражитељ, обделатељ или његов звступник, дужан је догађаје овог рода

(чл. 117) одма јавити најближој рударској или полицајној власти.

Члан 119.

Министар народне привреде има право производе домаћи рудника за правителствену потребу куповати по цени, која ће се одређивати узајамним споразумљењем с дотичним обделатељем.

У случају неспоразума важиће цене признатих металних — берзанских пијаца у Европи, по одбитку свију трошкова преносни до узете пијаце за продају.

Ако би каква места, која исте руде и копове производе, ближе лежала, онда ће се при одређивању цене у рачун узети и средње цене ови места с изоставом из рачуна они прво поменути пијаца по реду њиове веће удаљености.

Члан 120.

Министар народне привреде прописаће правила и формуларе за поднашање:

а., цртежа ситуациони и копаонички, известија годишњи о радњи;

б., извода рачунски о производима продатим и заоставшим; и

в., *Министар народне привреде* прописује формуларе за вођење књига код свију

рударских предузећа. Ове ће књиге министар и потврђивати.

Члан 121.

Код миристарства народне привреде водиће се особене књиге, у којима ће се заводити:

а., свако одобрење за истраживање, свако овлашћење за обделавање, преиначење, продужење и одузимање ови;

б., свако одобрење и овлашћење заводиће се у целом свом садржају и према предмету остављаће се један или више отворени листова за преиначења, продужења и одузимања;

в., ове рударске књиге министарства стајаће сваком отворене на увиђење и копирање с тим, да се за сваку копију и потврђење плати прописана такса; и

г., водиће се дневник о приходима регалних данака, о приходима и расходима свију рудника — приватних и државних, као и о свима казнама, изреченим по прописима овог закона.

Члан 122.

Ислеђење дисциплинарних рударских поступа и изрицање казне по истима врши министар народне привреде. Против ре-

шења министра народне привреде осуђени може се у законом року жалити Државном Савету и решење Државног Савета извршно је.

Но ако је кажњиво дело такове природе, да подпада под закон кривични, онда ће се извиђај и суђење дела упутити на даљи поступак полицијској власти, која је и по својој дужности дужна да чини потребне кораке по оваким делима.

Члан 123.

Министар народне привреде, чим му случај рударског иступљења до знања дошао буде, изискаће од обвињеног изјаснење о делу, за које се окривљује, а по потреби и природи предмета учиниће нужно извиђење посредством једног или два вештака.

Иследовање пак посредством три или више вештака чиниће се само онда, ако је кривица већег рода, и предмет је од веће важности.

Сва исказивања обвињеног као и сведока, који се по потреби имају код суда заклети, као и само вештачко извиђење стављаће се на протокол.

Члан 124.

На основу извршеног ислеђења од стране рударског одељења министар народне привреде, по саслушању Рударског Одбора, изрећи ће казну по прописима овог закона, у колико то њему спада у надлежност.

Члан 125.

Противу решења министра народне привреде може се осуђени жалити Државном Савету.

Члан 126.

Министар народне привреде решава и о накнади трошкова, које обделаоци рудника имају да накнаде за извиђај по њиховим кривицама.

А ако је кривицом и штета коме учињена, расправа о томе припада у надлежност грађанских судова, по тужби оштећенога.

Члан 127.

Трошкови око ислеђивања кривице падају на осуђеног, а трошкове око приватни расправа и послова плаћају стране, које су дале повода тој распри.

ГЛАВА ТРИНАЕСТА

О казни иступљења законика рударског

Члан 128.

Сва дисциплинарна иступљења против овог законика казниће се новчано од 50 до 500 динара, у повтореном случају, т.ј. ако би се ко у течају исте године више пута повиним такови иступљења учинио, могу казни двојном веће бити но оне у истој години због предходеће кривице изречене; не могу пак никако у једанпут више од 1200 динара износити.

Највише дисциплинарне су казни пак одузетак права на даљу радњу, било на време или за свагда, у случајима где те казни у овом законику изложене стоје.

Но сва преступљења и иступљења противу личне сигурности имања, проузрокована неупотребљењем нужне предострожности, казниће се по казнителном законику.

Члан 129.

Ко без одобрења руде и копове истражује, казниће се новчано 50—500 динара; ко по други пут то учини или ко учини

под особито отештавајућим околностима, казна је двогуба.

Члан 130.

Истражитељи, који извађену руду или коп без одобрења *министра народне привреде* продају, или прерађују (чл. 37) казниће се с онолико, колико прерађена руда или коп вреди. У повтореном случају може се одузети право на даље истраживање.

Члан 131.

Ако обделатељ пренебрегне да стави нужну објаву у званичним новинама за добивену повластицу на обделавање (чл. 44), за сједињавање или раздвајање рудни поља (чл. 65 и 66), и ако пренебрегне *министру народне привреде* да јави уступање рудника под закуп (чл. 85, одељак 2) казниће се новчано од 50—300 динара; у повтореном случају двогубо.

Члан 132.

Ако обделатељ под чл. 58. шуме не премери уредно и по правилима шумарским на сече не подели, не употребљава и не негује, биће казњен у сваком поједином случају од 50—500 динара, поред накнаде

штете, ако какве буде; у повтореном случају казн ће се удвајати, а може му се и право уживања шуме на време или по околностима и на свагда одузети.

Члан 133.

Ако друштво рударско уговоре и статуте своје не би *министру народне привреде* на одобрење и потврђење поднело (чл. 71.), ако се друштво не би годишње састајало, и о томе предходно не би *министра народне привреде* известило (чл. 74), подпада под казн од 50—300 динара; у повтореном случају казниће се двогубо.

Члан 134.

Ако друштво рударско не испуни услове чл. 72., 73. и 86., казниће се са 50—300 динара; у повтореном случају казн је двогуба.

Члан 135.

Сваки истражилац, а тако и обделатељ, који противу чл. 35. и 77. овог законика поступи и не осигурају довољно опасна места, подпадају под казн од 50—500 динара, и у повтореном случају двогубој казни; а у случају веће грозеће опасно-

сти, продужене и увеличане нехатости, према обстјателству, може поставити министар народне привреде о трошку рудника лице, које ће радњом руковати за опредељено време; па ако и то не буде довољно, одузеће се повластица, било за време или на свагда.

Овим се не укида надлежност полицајне и судске власти, да по свом позиву у овим случајима сходно закону раде.

Казна по одредби овог члана примењиваће се и на предузимаче каменолома.

Члан 136.

Ако искључиви истражитељи или обделатељи раде противу прописа чл. 35., 79., 80., 81. и 82., и радњом престану, без да министру народне привреде јаве и одобрење на то од њега добију, подпадају под казн од 50—300 динара; у случају повторења, казниће се они с 300—500 динара; а ако и та казн остане без успеха, одузеће им се одобрење или повластица.

Члан 137.

Ко пропусти у означено време план радње, цртеже копаоника (чл. 83) годишње известије и статистична дата (чл. 84) под-

нети подпада под казн од 50—300 динара. Поред казни моћи ће министар народне привреде наредити, да се све то о трошку обделатеља изврши.

Члан 138.

Ко пропусти испунити прописе чл. 92., подпада под казн од 50—500 динара; у повтореном случају казн је двогуба.

Члан 139.

Ко пропусти испунити прописе чл. 93. и ко слабу и недораслу децу на рад у копаонцима или на површини земље употребљава, подпада под казн од 50—300 динара.

Члан 140.

Ко поступи противу прописа чл. 94., и ко пропусти са својим персоналом и радницима бар свака три месеца, а при иступању њиовом из службе или рада одма прорачунати се и наплатити (чл. 99), или ко пропусти при изласку њиовом одпусну им књижицу издати, или ји без такове у рад прими (чл. 102), и ко пропусти уписну књигу водити, и ову на захтевање подносити (чл. 101), подпада под казн од 50 до 300 динара; у повтореном случају двогубо.

Члан 141.

Ако обделатељ или друштво пропусти испунити прописе о рударско-братинској каси (чл. 103, 105, 106 и 107), подпадају под казни од 50—500 динара; у повтореном случају наредиће министар народне привреде, да се то о трошку рудника изврши.

Члан 142.

Ко у одређено време не плати регални данак (чл. 29 и 108), и данак од производа (чл. 109), да се казни од 50—300 динара. А ко навалице у изводима рачуна о производима (чл. 112) покаже мање производа, или неистиниту продају, како би тиме државну касу оштетио, биће казњен са четири пута онолико, колико је требало да плати; у повтореном пак случају може министар народне привреде одредити лице, које ће о плати обделатеља контролу водити.

Члан 143.

Ако истражитељ, обделатељ или њиов заступник пропусти (чл. 118) означене опасне случаје одма јавити рударској или најближој полицајној власти, подпада

под казни од 50—500 динара; у повтореном случају казни ће бити двогуба.

Казне по одредби овог члана, примењиваће се и на предузимаче каменолома.

ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА

О престајању, губљењу и напуштању повластице рударске и права истраживања руда и копова

Члан 144.

Сваки истражилац губи право на даље истраживање:

а., кад у почетку дати или доцније продужени рок за истраживање истече;

б., кад се сам одрече права на истраживање; и

в., кад буде осуђен на губитак права.

Члан 145.

По престанку, напусту или губитку права на истраживање мора истражитељ за време од шест месеци, рачунећи од дана престанка права, сву покварену површину земље, у колико је то могуће, у

првобитно стање поставити, и ствари или зграде са земље дићи, иначе после тог рока, припадше ови предмети господару земље, ако ји он усхте задржати.

У колико истражитељ не би то учинио, а господар земље захте да се површина у првобитно стање постави, па и зграде дигну, *министар народне привреде* може овластити господара земље, да он сам то учини, ако не би нашао за сходније, како другчије у овој ствари поступити.

Члан 146.

Право обделатеља (или друштва), био он закупитељ (чл. 46) или господар (собственик, чл. 47) рудника престаје:

а., кад радњу у течају прве године, рачунајући од дана добивене повластице не одпочне;

б., кад одпочету радњу обустави, а не би могао доказати, да је радњу из узрока у чл. 81. наведени зауставити морао;

в., кад повластици рок истече (чл. 46);

г., кад се повластице својевољно одкаже;

д., кад под стециште падне, и докаже се ма који од оних узрока наведени у чл. 152. закона стецишног поступка; и

е., кад по пропису овог законика изгуби повластицу на даље обделавање.

Престанком повластице губи обделатељ (или друштво) у свима предреченим случајима без икакве накнаде не само право повластицом добивено на обделавање, но и на цео рудник и на све, што је за обстанак и одржање његово постројено, употребљено или урађено, било то на земљи или под земљом.

Министар народне привреде решава о губитку права, по саслушању рударског одбора (чл. 122.). Против оваког решења има места жалби државном савету*. По оваком решењу *министар народне привреде* у свима случајима, где би се с престанком повластице и разна грађанска потраживања решавати имала, доставља ствар дотичном суду, који ће, ако нужно буде, процену и продају ствари наредити, управљајући се по опредељењима чл. 147. и следећи, као и по прописима законика о поступку судском у грађанским парницама, у колико они нису противни наређењима овога законика.

Против решења министра народне привреде може се поднети жалба Државном Савету и решење Државног Савета по овоме је извршено.

* Ова је допуна од 6. фебруара 1896. год.

Члан 147.

Процена и продаја рудника не простире се само на дата рудна поља, на утврђене и осигуране копаонике, топионице и радионице (чл. 152), него на све за обделавање нужне зграде, земље, воде, шуме и постројења, — ако и у колико је обделатељ господар исти, — а тако исто и на нужна оруђа, справе и остале принадлежности.

Сваки од ови предмета има се проценити, како сам за себе, тако и скупа с рудником, те да се дозна вредност како предмета свакога за себе, тако и у свези с рудником. У осталом и за ове предмете важе правила о експропријацији.

Члан 148.

Ако се при одузимању права на обделавање појави сумња, који су предмети нужни за обделавање, и који се као нераздвојни од рудника, за *обстанак његов* нужни, узети имају, *министар ће народне привреде*, по претходном преко вештака извиђењу, о томе решити.

Господару рудника или обделатељу слободно је оставити од принадлежности руднички и више, да се заједно с рудником прода.

Члан 149.

Све што руднику припада, и што егзекутивној експропријацији подлежи, мора се без икакве промене или измене до продаје чувати, а за то чување одговара обделатељ; но *министар народне привреде*, ако за сходно нађе, може се међу тим за оно, што би обделатељ по овоме закону држави плаћати имао, обезбеђујућим средствима послужити по глави XIV. законика о поступку судском у грађанским парницама.

Члан 150.

По свршеној процени, на зактевање *министра народне привреде*, наредиће надлежни суд продају, која ће се по прописима главе XVIII. општег судског поступка извршити, с објавом да ће се рудник по нужди и испод укупне процене продати, али без саизволења господара не испод процене онога, што се на површију земље налази, и што експропријацији подлежи; као што су: одкупљена земљишта, воде, зграде и т. д., ма да су та добра саставни део рудника; и одредиће рок лиценцијацији за ствари рудничке и фабричне и за права на одржање ови, најмање од 30, а највише од 90 дана.

Члан 151.

По свршеној продаји с добивеним новцима учиниће суд распоред по прописима закона стецишног, пошто по чл 162. овог законика избројана потраживања најпре подмири; заоставши пак рест издаће се донда бившем обделатељу.

Члан 152.

Ако се при продаји не нађе купац, или ако нико не даје ни ону вредност, коју сама земљишта, надземна постројења и т.д., као и принадлежности рудника (чл. 147) по себи и без спојења с рудником имају, тада ће министар народне привреде по добивеном оваквом известију прогласити, да је право на обделавање престало и да је повластица изгубљена.

Члан 153.

Тим престанком права и губитком повластице обделатељ губи право на рудник и на дата му у том руднику рудна поља, са свима за обстанак и осигурање рудника подигнутим подземним и надземним грађевинама, биле ове зидане или иначе постројене или ма како израђене, а министар народне привреде наредиће, да се све ово

у књиге рударске забележи као имање правитељствено, и у исто време подејствовати, да суд интабуланте извести, да су њиове интабулације на ову имаовину тим избрисане и уништене.

Министар ће народне привреде објавити да је тај рудник слободан и да може други на њега повластицу тражити.

Члан 154.

По на против сва на површини лежећа зданија и постројења, одкупљене земље, воде, шуме и све остале принадлежности као прибор, остају собственост обделатеља дондашњег донде, док се рудник другом не уступи, па по томе остају до овог времена и све на овим добрима постојеће интабулације, као и друга заложна права, ако би какви било.

Све што би нови предузимач од напред изложени предмета одкупити хтео, уступиће му се по прописима експропријације.

Ако се пак не би радња у истом руднику продужила, обделатељ ће морати постројења овог рода у туђој или на туђој земљи подигнута за три године дана оданде дићи, ако се он или кредитори његови, на које би прешло право дужниково, у колико се ове имаовине тиче, с господаром

земље не би другчије погодили о њиновом даљем обстанку.

Члан 155.

Чим је обделатељу повластица ма из ког од они у чл. 146. овога законика изложени узрока престала, престају му и права даље водити оне занате и трговине, које је само услед рудничке повластице смео упражњавати.

Члан 156.

Ако обделатељ изјави, да жели напустити своју повластицу на рудник, то ће на ту изјаву, којој се мора акт повластице приложити, *министар народне привреде* издати решење, да је повластица уништена, ако на руднику не би било никаквои интабулација.

Члан 157.

Ако је рудник интабулационим дуговима обтерећен, *министар* ће *народне привреде* известити о томе судским путем поверитеље, који могу у течају шездесет дана захтевати да се продаја нареди, и ако то учине, суд ће поступити по прописима чл 147. до 153. овог законика.

Члан 158.

Ако за речено време од шездесет дана нико од поверитеља не затражи егзекутивну продају рудника, или ако се лицитација без успеха држи (чл 152), то ће *министар народне привреде*, пошто о томе од суда буде извештен, сматрати рудник за слободан од сваки терета. Трошкови учињени падају на терет онога, који је лицитацију захтевао.

Кад пак случај наступи, да се рудник другоме преда, који има право и сопственост овога одкупити по процени вештака (чл. 154), онда ће *министар народне привреде* и у том случају саобштити ствар суду, који ће процену учинити, па с добивеном сумом сходно прописима закона поступити.

Члан 159.

Пре престанка какве повластице наредиће *министар народне привреде*, да се о трошку тадашњег обделатеља, и како надлежи изврши све што је нужно за јавну сигурност.

Члан 160.

Сви планови радње, бележке мерења и сви цртежи, који се тичу остављеног или

ма како изгубљеног рудника, морају се дати министру народне привреде на чување.

ГЛАВА ПЕТНАЕСТА

О залози и осталом праву на руднике и њиовим припадљивостима у случају стецишта

Члан 161.

Производи рудника, подигнута зданија, зграде и постројења као и све друго, што се за сопственост обделатеља сматра, служи за закону залогу правитељству за оно, што би по пропису овога законика правитељство имало наплаћивати.

Но прибор копаоника и топионице (чл. 64) као : марва, машине, оруђа, справе, свеколики материјали и друге спреме зарадњу, не могу се узаптити, али у случају стецишта долази и тај прибор у обшту стециштну масу.

Члан 162.

У случају стецишта поступиће се, што се тиче расправљања масе презадуженог

обделатеља или друштва, по правилима обштег стециштног поступка пошто се најпре наплате :

1., трошкови учињени око одузимања повластице, око процене и пописа, и на издржавање и руковање од дана отвореног стецишта ;

2., државна потраживања за данак од поља и производа рударски до три године пре дана егзекуције ;

3., раденици и званичници рударски за своју заслугу за шест месеци ;

4., потраживања рударско - братинске касе, ако су за ову од радника улози наплаћивани а непредати, или ако је у истој показан дефицит ; и

5., потраживања најдаље за годину дана пре стецишта и за цело време трајања стецишта, док се маса не расправи, која долазе од кирије и уговора за уживање земље, воде, шуме и овим подобног, што је за рудник потребно.

После ови друга потраживања ићи ће редом по прописима стециштног поступка.

Члан 163.

Ако би и после отвореног стецишта радња продужена била, онда ће се сви они,

који су ову доцнију радњу подпомагали, првенствено из овога наплатити, а што претече, долази у обшту масу.

ГЛАВА ШЕСНАЕСТА

О личним правима рударски раденика

Члан 164.

У категорију рударски раденика спадају: надзиратељи и сви раденици, који су при рудничким заведењима за сталне уписани и чланом рударско-бритинске касе постали.

Члан 165.

Законом о устројству војске одређује се, могу ли се, а ради одржања рудника, привремено поштедети од војничких дужности, стални рударски радници и настојници, увек и само на молбу обделаоца рудника.

Исто тако опредељаваће се финансијским законима у којој ће се мери рударске радње, као и стални рударски радници и настојници моћи ослободити од пореза и приреза државних, окружних и среских, у колико то овим законом није предвиђено.

ГЛАВА СЕДАМНАЕСТА

О прелазним опредељењима при постојећим рударским уговорима и радњама

Члан 166.

Закон овај ступа у живот од 1 јулија 1866. године.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

15. априла 1866. год.

у Београду.

М. М. Обреновић С. Р.

(М. П.).

ВИДИО И СТАВИО ПЕЧАТ ДРЖАВНИ,
ЧУВАР ДРЖАВНОГ ПЕЧАТА,
МИНИСТЕР ПРАВДЕ,

Р. Лешјанин С. Р.

МИНИСТЕР ФИНАНСИЈЕ,

Б. Цукић С. Р.

ГЛАВА ОСАМНАЕСТА

Прелазно наређење

Члан 167.

Све одредбе овим законским изменама и дошунама утврђене, одмах важе и за све

постојеће руднике и рудшта простог и искључног истраживања, изузимајући само оно, што је повластицама за сваки рудник другчије утврђено. Но повластичарима се оставља, да се и за та другојачија наређења у повластицама, у року од три месеца могу изјаснити, да ли се и у том делу прилагођавају новим законским одредбама.

Члан 168.

Све садање државне рударске управе у почетку 1901. године имају своје радње отпочети саобразно прописима закона рударског и његових измена.

Члан 169.

Министар народне привреде овлашћује се, да у току 1900. године отпочне извођење ових законских измена и све рударске радње до краја исте године постави на основицу рударског законика и ових његових измена.

Члан 170.

Свуда у закону речи: „министар финансије“ заменити са; „министар народне привреде“ и све главе означити по новом редном броју, а све параграфе означити као чланове према новом редном броју.

Закон овај ступа у важност од дана Краљева потписа.

Препоручујемо Нашим Министрима народне привреде и Унутрашњих дела, да овај закон обнародују и о извршењу се његову старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

27. јануара 1900. год.
у Нишу.

АЛЕКСАНДАР С. Р.

(М. П.)

ВИДЕО И СТАВИО ДРЖАВНИ ПЕЧАТ,
ЧУВАР ДРЖАВНОГ ПЕЧАТА,
МИНИСТАР ПРАВДЕ.

Ђ. Стефановић С. Р.

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,
Ж. Живановић С. Р.

МИНИСТАР
УНУТРАШЊИХ ДЕЛА,
Ђ. А. Генчић С. Р.

САДРЖАЈ.

Глава прва

СТРАНА

Управа и надзор над свима рударским рад-
њама 1

Глава друга

Општа опредељења 3

Глава трећа

О одобрењу на истраживање руда и ко-
пова 10

Глава четврта

О повластици на обделавање руда и ко-
пова 19

Глава пета

О одношајима између рударских предузи-
мача и господара земље, воде и шума,
о уступању ових и о накнадама 25

Глава шеста		СТРАНА
О правилима рударских предузимача и о рударским друштвима		30
Глава седма		
О дужностима рударских предузимача		36
Глава осма		
О међусобном одношају рударских предузимача		42
Глава девета		
О одношају рударских предузимача њиховим званичницима и радницима		44
Глава десета		
О рударско-братинској каси		48
Глава једанаеста		
О плаћању рударски такса		52
Глава дванаеста		
О надзорној власти, као и о исцеђењу и суђењу дисциплинарних иступљења		55
Глава тринаеста		
О казни иступљења законика рударског		61

Глава четрнаеста

СТРАНА

О престајању, губљењу и напуштању по-властице рударске и права истраживања руда и копова	67
--	----

Глава петнаеста

О залози и осталом праву на руднике и њиховим припадностима у случају стецишта	76
--	----

Глава шеснаеста

О личним правима рударских радника	78
--	----

Глава седамнаеста

О прелазним опредељењима при постојећим рударским уговорима и радњама	79
---	----

Глава осамнаеста

Прелазно наређење	79
-----------------------------	----

РУДАРСКО ОДЕЉЕЊЕ МИНИСТАРСТВА НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ

ПРАВИЛА

ЗА

ВРШЕЊЕ ОДРЕДАБА РУДАРСКОГ ЗАКОНА

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1913.

I Пословник рударског одбора.

На основу члана 1. рударског закона прописујем овај пословник Рударског одбора.

Члан 1.

Рударски одбор, састављен на основу чл. 5. руд. зак., а за извршење своје надлежности, по чл. 9. истог закона, вршиће своје послове по овом пословнику.

Члан 2.

Рударски одбор састаје се у седнице на позив председника одбора, а за справљање оних питања, који му по закону рударском у надлежност спадају или од Министра народне привреде упућена буду.

Седницама Рударског одбора могу присутни бити само његови чланови и стручна лица по решењу Министра народне привреде (чл. 5. руд. зак.).

Члан 3.

Председник отвара и закључује седнице одборске, ставља на претрес предмете по дневном реду, руководи одборска саветовања, даје реч пријављенима за говор, мотивише питања за гласање, прикупља гласове и изриче одлуке одборске.

Чланови одбора говоре оним редом, којим су се за говор пријавили.

Председник говори, кад год за потребно нађе.

Члан 4.

Гласање је у одборским седницама јавно.

Сваки члан при гласању дужан је дати свој глас.

Гласање почиње од најмлађег члана па иде редом ка најстаријем.

При гласању не могу се наводити разлози зашто се гласа „за“ или „против“ изнетог питања за гласање.

У случају једнаке поделе гласова решава она страна на којој је председник.

Мишљења стручњака, који буду позвани у седнице Рударског одбора стављају се у записник, но они ако желе могу своја мишљења у самој седници или најдаље у року од три дана после држане седнице писмено предати председнику Рударског

одбора, која ће се уз одлуке одбора достављати Министру народне привреде.

Кад се о ком предмету донесе одлука, по томе се на истој седници не може више говорити и нова одлука доносити.

Чланови одбора не могу гласати о оним питањима, која се њих лично тичу.

Министар народне привреде може наредити, да се расправе о појединим питањима држе у тајности.

Члан 5.

Ако се у мишљењу и решавању, мањина или један члан не слаже са већином, може дати своје одвојено мишљење, које ће се у записник ставити, ако се исто у истој седници написано преда са мотивацијама. Одвојена мишљења достављају се уз одлуке одборске Министру народне привреде.

Члан 6.

Ако председник нађе или се у току претреса покаже потреба, да је за правилније решење којег предмета потребно, да се прикупе какви податци или дуже време за проучавање истог, он може истакнути предмет на решавање скинути са дневног реда.

Ово може тражити и сваки члан одбора, но по таквом предлогу, предмет ће се скинути са дневног реда, ако на то пристане већина присутних чланова.

Но и у једном и у другом случају, предмет скинут са дневног реда, мора се у првој идућој седници ставити на дневни ред, ако су потребни податци прикупљени, и о њему одлука донети.

Члан 7.

Одборске су седнице пуноважне, када су на њима поред председавајућег присутна још три члана.

На свакој пуноважној седници морају бити присутна најмање два рударска инжењера.

Члан 8.

У позиву за седницу Рударског одбора увек ће се означавати дневни ред предмета, који се имају расправљати.

Позив на седницу достављаће се на потпис сваком члану, дан пре седнице, изузимајући хитних предмета који се не могу одлагати.

Сваки је члан дужан у позиву назначити, ако не може у седницу доћи.

Члан 9.

Записник седнице Рударског одбора, који се заводи у нарочиту за то књигу и који потписују сви присутни чланови по могућству састављају се на истој седници.

Но ако се записник на седници не може саставити, онда се саставља доцније, и у првој идућој седници чита, усваја и потписује од присутних чланова дотичне седнице.

Свака одлука одбора мора бити мотивисана, као и мишљење мањине, и заводи се у записник.

Члан 10.

Председник одбора, ако нађе за потребно, може поједине предмете упућене Рударском одбору дати на проучавање, мишљење и реферисање појединим члановима одбора, и потом са поднетим рефератом износити на претрес и решење одбору.

Но и одбор има права, да поједине предмете према потреби даје на проучење и реферисање појединцима или ужим одборима састављеним из чланова одбора и тек по том претресати их и по њима доносити одлуке.

Члан 11.

Сву преписку Рударског одбора води и потписује председник и према-потписује деловођа.

Члан 12.

За што корисније вршење одредаба чл. 9. руд. закона о раду Рударског одбора, сваки члан има право да подноси писмене, мотивисане предлоге.

Такови се предлози подносе Рударском одељењу, односно његовом начелнику, који о сваком таквом предлогу реферише министру и по његовом решењу ради даље што је потребно.

Овај пословник важи од данас.

РБр. 410.

26. фебруара 1910. год.

Београд

Министар,
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Ж. Живановић С. Р.

II

Правила

за поднашање годишњих планова рада.

Ради потпуности и једнообразности у поднашању годишњих планова рада прописујем, на основи чл. 1., а у вези са чл. 83. рударског закона, ова правила:

Члан 1.

Сваки је рударски повластичар дужан на месец дана пре свршетка календарске године поднети министарству народне привреде на преглед и одобрење план (проекат) рада за идућу годину у својем руднику (чл. 83. руд. зак).

Члан 2.

Овај план рада има да изнесе детаљан и образложен опис свега онога што се у току идуће године намерава извршити на руднику како у погледу подземних, тако и надземних радова и инсталација.

Члан 3.

Код пројектованих подземних радова изложиће се:

а) с обзиром на геолошки састав терена, природу рудишта и досадашње радове, или према старим радовима, циљ нових радова;

б) начин на који ће се ови радови извршити, каквим средствима и коликом радном снагом;

в) вероватна дужина и приближно време трајања појединих радова; — и

г) предрачун за њих.

Члан 4.

Ради бољег прегледа и веће јасноће пројектованих подземних радова поднеће се и скица на платну за копирање, израђена према детаљном плану подземних радова, у којој ће се представити однос и веза између извршених и пројектованих радова.

Члан 5.

Код пројектованих надземних радова и нових инсталација изложиће се циљ њихов, начин на који ће се извршити и предрачун.

Члан 6.

Ако на руднику постоји пралиште, топионица или каква нарочита фабрична инсталација, изложиће се шта ће се у њима радити, коликом радном снагом и с коликим капиталом.

Члан 7.

Исто ће се тако изложити и колика се укупна продукција намерава постићи, а по могућству и какви ће се кораци предузимати у погледу продаје.

Члан 8.

На послетку ће се изложити и сви радови који се мисле предузимати за одржавање и унапређење повластичне домене (шума, ливада, њива, путова и т. д.).

Члан 9.

У вези с пројектованим радовима изнеће повластичари и колико ће им грађе и горива требати, као и одакле ће то набављати, назначујући при том, ако имају уступљених државних шума, на који ће начин сечу вршити (с обзиром на одобрени привредни план експлоатације шума), као и колики ће им број дрвета, какве врсте, за коју потребу и које дебљине требати да посеку.

Члан 10.

Према закону о таксама мора сваки овакав пројекат рада бити снабдевен таксеном марком од пола динара, а сваки приложени цртеж, као и остали прилози, таксеном марком од 20 пара. Уз то се за преглед и одобрење овога пројекта рада има положити још 30 динара у таксеним маркама, које ће се на дотичном решењу прилепити и поништити (став 270. закона о таксама).

Члан 11.

Ако који повластичар има више рудника у једној истој повластици, изнеће пројектоване радове у једном оваквом опису, али подвојено, а ако има више засебних повластица изнеће пројекат рада за сваку повластицу засебно.

Р№ 1595

4. Новембра 1902. год.
Београд.

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Д-р Ђ. Ј. Николић С. Р.

III

Правила

за израду рударских планова.

Да би се постигла тачност и једнообразност у израђивању рударских планова, прописујем, на основи чл. 1., а у вези с чл. 44., 45., 83. и 84. рударског закона, ова правила:

Члан 1.

Сваки рударски повластичар, односно закупац, мора имати:

а) ситуациони план целог рудног простора, датог му у повластицу, односно под закуп;

б) ситуациони план сваког рудника на повластичном терену;

в) детаљни план подземних радова у сваком руднику.

Ове планове могу израђивати само зато стручна лица, која ће се на њима и потписивати.

I. Ситуациони план повластице.

Члан 2.

Овај план служи за ограничење повластичног терена (чл. 43. руд. зак.) и за општи преглед целог рудног простора, а израђује се према величини терена у размери 1:5000 до 1:10.000 под овим одредбама:

а) мора бити тачно оријентисан (нацртати магнетски, а по могућству и астрономски меридијан);

б) рудни простор мора бити подељен на правоугаона рудна поља, чије дуже стране не смеју бити преко 500, а краће испод 200 мет. (чл. 45. руд. зак.);

в) рудна поља морају бити редом означена арапским цифрама;

г) граничне тачке рудног простора морају бити редом означене римским цифрама, и код сваке се мора означити на чијем се земљишту налази;

д) свакој граничној линији између појединих граничних тачака морају бити означени правац (према магнетском меридијану) и дужина.

Члан 3.

Изради ових планова мора свагда претходити тачна триангулација, помоћу које ће се и одређивати граничне тачке рудног

простора; на шумским пак местима, где то није могуће, употребиће се полигонска метода мерења. Триангулација има да почне од двеју сталних тачака А и Б, којима ће се тачно одредити одстојање (база) и правац овога према магнетском меридијану. Једна од ових сталних тачака (А или Б) мора бити спојена с најближом граничном тачком, и при том морају бити означени правац (према магнетском меридијану) и дужина ове спојне линије. Триангулационе ће се тачке обележити малим троуглима с уписаним кружићима, а полигонске тачке само кружићима. Напослетку треба на ситуационом плану фиксирати бар једну сталну тачку с генералштабне карте размера 1:75.000 (ако је на повластичном терену или у непосредној близини има).

Ради лакше контроле на терену, означаће се на плану углови и стране појединих троуглова, а осим тога биће повластичар дужан на захтев рударске власти поднети и податке мерења, који се имају чувати на руднику у засебној (мерачкој) књизи.

Члан 4.

На овим се плановима имају линеарно представити главни поткопи, означити

окна и уцртати изданци рудних жица, угљених слојева или осталих копова, а и стари радови. На копији овог плана доцртаваће се затим нови отворени радови, као и накнадно пронађени изданци рудних жица, угљених слојева или копова и стари радови.

Члан 5.

На сваком оваквом плану мора бити натпис, у којем ће се означити: име повластице, место где се налази (село општина, срез и округ), затим име повластичара, величина целог простора, број рудних поља и размера у којој је израђен.

Члан 6.

Овакав се план мора поднети у дупликату (чл. 43. руд. зак.), и то један примерак израђен на хартији за цртање, а други на платну за копирање; овај последњи остаје у архиви рударског одељења.

II. Ситуациони план рудника.

Члан 7.

Овај план има да послужи за преглед сваког засебног рудника на повластичном терену и да покаже положај подземних радова према предметима на површини,

који су с њима у вези, или се према њима мора имати нарочити обзир (чл. 32. руд. закона).

Члан 8.

Ситуациони ће се план рудника израђивати у размери 1:1000, и то само у једној — хоризонталној — пројекцији. На њему ће се поред свију предмета на површини, с којима су подземни радови у вези, или према којима се по чл. 32. руд. зак. мора имати нарочити обзир, уцртати још и главни подземни радови (окна, поткопи и главне галерије), и правац магнетског (а по могућству и астрономског) меридијана.

Члан 9.

За представљање подземних радова (окна, поткопа и галерија) вреде и овде одредбе, прописане за израду детаљних планова подземних радова у чл. 14.

Зграде од тврдог материјала обојиће се кармином, а од слабог материјала бледом сепијом.

Ако се у рудничком простору налази каква триангулациона тачка с плана под I, обележиће се троуглићем с уписаним кружићем. Полигонске тачке на површини означаће се једноставним, а у подземним радовима испрекиданим кружићима.

Члан 10.

И овај ће се план израдити у дупликату као и план под I; копија се има послати за архиву рударског одељења уз први годишњи извештај по добивеној повластици, а оригинал остаје на руднику, и на њему ће се доцртавати сваки главни подземни рад (чл. 8) чим пређе 50 мет. дужине и све нове инсталације на површини.

Досадашњи рударски повластичари и закушци израдиће ситуационе планове својих рудника и копију од њих послати рударском одељењу у току 1903. године.

III. Детаљни план подземних радова у руднику.

Члан 11.

Овај план служи за правилно руковођење и за детаљни преглед подземних радова у руднику, црта се у размери 1:500, мора бити тачно оријентисан, и мора садржавати хоризонталну пројекцију свих подземних радова, затим уздужну вертикалну пројекцију њихову и попречни пресек падом рудне жице или угљеног слоја.

Хоризонтална ће пројекција заузимати горњи део плана, вертикална доњи, а пресек долази с десне или леве стране.

Члан 12.

Ако је, тиме што се галерије налазе једна испод друге, хоризонтална пројекција замршена и нејасна, мора се још нацртати и сваки хоризонт са својим границама засебно.

Члан 13.

На попречном ће се пресеку представити само они делови подземних радова, који су попречном равнином пресечени, а уз то ће се означити још и рудне жице, односно угљени слојеви, као и стене или слојеви у повлати и подини.

Ако је потребно да се представе и они делови, који се налазе испред или иза равни пресека, онда ће се они означити тачкастим линијама.

Овакве пресеке треба израдити за свако место где је знатнија промена у дебљини и положају рудне жице или угљеног слоја.

Члан 14.

Све поткопе и галерије једног истог нивоа треба обојити једном истом бојом, тако, да разни нивои буду представљени разним бојама. Ово важи како за хоризонталну, тако и за вертикалну пројекцију и пресеке.

Падне галерије имају се подједнако обојити бледим тушем или бледом сепијом.

Напуштене и претрпане галерије шрафираће се бојом оног нивоа, у којем се налазе.

Напуштена окна и напуштене падне галерије обојиће се затворено мрком бојом (тушем или сепијом).

У рудницима, где се ниво појединих галерија знатно мења, треба бројем означити разлику нивоа (котирати).

Преривени простори (прерови) имају се шрафирати, и то бојом оне галерије, у чијем се нивоу налазе. Ако се преривање врши у више етажа, као нпр. код моћних угљених слојева, онда шрафираће бива истом бојом али разним јачинама (највиша етажа најотворенијом, а ниже поступно све затворенијом бојом). Осим тога означаће се код сваког прерова још и време кад је свршен.

Рудне ће се жице пером исцртавати, и то бојом оне галерије у којој се налазе. При том ће се правац нагиба означити стрелицом, а величина његова бројем степена; управно на ову стрелицу повући ће се кратка линија, као правац пружања.

Раселине (Verwerfungen) се имају обележити јасном црном линијом, с паралелном пругом, обојеном бојом оне галерије,

где је раселина примећена. И за раселине ће се означити пад и правац пружања, као и за рудне жице.

Тачке подземног полигона означаће се малим кружићима.

Докле су који подземни радови (галерије и окна) у току године доспели, назначиће се стрелицом с назначењем године.

Члан 15.

И овај ће се план израђивати у дупликату, као и претходни планови. Оригинал ће остати за употребу на руднику, а копија ће се уз годишњи извештај слати рударском одељењу и по прегледу враћати ради допуњавања за идући годишњи извештај.

РБр. 1846.

17. децембра 1902. год.
у Београду

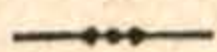
Министар,
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Љуб. Новаковић с. р.

IV

Правила

за поднашање годишњих извештаја.

Ради потпуности и једнообразности у поднашању годишњих извештаја прописујем, на основи чл. 1., а у вези с чл. 84., 112. и 120. руд. закона, ова правила:

Члан 1.

Рударски повластичари, односно закушци и искључиви истраживачи, дужни су, најдаље на три месеца по свршетку сваке календарске године, поднети министарству народне привреде годишњи извештај о својој целокупној рударској радњи (чл. 84. руд. зак.).

Члан 2.

Овај годишњи извештај има да представи верну слику укупнога рада на дотичном руднику или рудишту, и да у свима потребним детаљима обухвати како техничку, тако и економну, рачунску и адми-

нистративну страну његову, са свима потребним објашњењима.

Члан 3.

При састављању својих годишњих извештаја дужни су рударски повластичари, односно закушци и искључиви истраживачи, поднети одговоре на ниже изложена питања, у колико се она на њихову радњу односе.

а) На којим је местима у току прошле године рађено у рудницима, раскопима (Tagebaue) или каменоломима на повластичном терену? у ком циљу (да ли ради даљег истраживања или отварања рудишта, или за вентилацију, одводњавање, експлоатацију итд.)? с каквим резултатима?

У вези с овим поднеће рударски повластичари и закушци, према прописаним правилима за израду рударских планова, копију детаљног плана подземних радова (за руднике, односно и раскопе, ако су с овима у вези какви подземни радови), или копију ситуационог рудничког плана (за каменоломе, односно и раскопе, ако немају никаквих подземних радова), на којима ће поменути радови бити предствљени.

Да ли су сем ових радова вршена на повластичном терену још и каква нова истра-

живања? на којим местима? у ком циљу? с каквим резултатима?

в) На којим је местима у току прошле године рађено у поткопима, окнима раскопима или каменоломима на терену искључивог истраживања? у ком циљу? с каквим резултатима?

г) Да ли су сем ових радова на терену искључивог истраживања вршена још и каква нова истраживања? на којим местима? у ком циљу? с каквим резултатима?

д) Кроз какве су стене или слојеве и кроз какав рудни материјал или коп редом пролазили на дотичним местима израђени поткопи, окна, галерије, раскопи и каменоломи?

ђ) Је ли било при овим радовима каквих тешкоћа, и како су савлађиване?

е) Да ли су при раду употребљаване и машине? какве? које снаге? и за шта?

ж) На који се начин, каквом снагом и на којој дужини износи руда, угаљ или копина из рудника, односно из раскопа или каменолома? Како се одавде даље транспортује до депоа? Има ли рудник, односно раскоп или каменолом, железницу, и колико подземну, а колико надземну? Или има друго које транспортно средство? какво? и у којој дужини?

з) Којим се путем и на којој дужини врши пренос руде, копа, или топионич-

ких, односно фабричких, продуката до најближе железничке или паробродске станице? Шта стаје пренос једне метарске центе?

и) Јесу ли приновљене какве нове инсталације? у којој вредности? чему служе?

ј) Колика је инвентарска вредност крајем године рудничке покретности, а колика непокретности?

к) Колико је било техничког а колико административног особља у рудничкој управи?

л) Колики је био укупан број лица у надзорничким и радничким породицама по полу, вери, народности и поданству?

љ) Како су распоређене наднице при раду, и колико трају?

м) Колико је по количини и вредности продато рудничких или топионичких, односно фабричких, производа? Колико у земљи, а колико у иностранству? Колико је радња за своје потребе утрошила, а колико је остало непродато?

н) Колико укупно износе транспортни трошкови до места продаје, и колика је према томе просечна продајна цена једне метарске центе рудничког или топионичког односно фабричког, производа на самом руднику?

њ) Је ли радња у тој години имала добити или штете? Ако је било штете, онда навести узроке за то.

о) Да ли је у погледу саобраћаја, тарифе, пијаце, итд. имала радња каквих незгода, и којих? Какве би олакшице железело предузеће у овом погледу?

Члан 4.

У вези с овим годишњим извештајем, тј. с одговором на ова питања, и као допуну његову, дужни су рударски повластичари, односно закупци и искључиви истраживачи, у смислу чл. 112. и 120. руд. зак. поднети још:

а) попуњени формулар за статистичке податке, који им се ради тога из рударског одељења пошље, и то у свима рубрикама које се на њихову радњу односе:

б) списак утрошеног и преосталог материјала и алата, с обзиром на претеклу количину из раније године;

в) списак лица, предузећа итд. којима су у току године продавани руднички или топионички, односно фабрички производи с назначењем количине, цене и транспортних трошкова до места продаје;

г) биланс братинске касе, који ће потписати управни одбор а оверити повла-

стичар, односно закупац, и у којем ће поименце бити наведена сва примања и издавања.

Члан 5.

Према закону о таксама мора сваки годишњи извештај бити снабдевен таксеном марком од пола динара, а сваки приложени цртеж, као и остали прилози, таксеном марком од 20 пара.

Члан 6.

Ако који рударски повластичар или закупац има више засебних повластица, или поред рударске повластице има још и каква искључива истраживања, онда ће годишње извештаје са свима прилозима поднети засебно за сваку повластицу и свако искључиво истраживање. Исто ово вреди за искључиве истраживаче, ако имају више засебних искључивих истраживања.

РБр. 165.

31. јануара 1903. год.
у Београду.

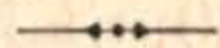
МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Љуб. Новаковић с. р.

v

Распис

искључивим истраживачима о поднашању
извештаја.

Правилима за поднашање годишњих извештаја стављено је у дужност и искључивим истраживачима да најдаље на три месеца по свршетку сваке календарске године подносе извештаје с потребним статистичким подацима о раду својем у дотичној години. Како се међутим ово досад од искључивих истраживача није тражило, него су они извештаје о својем раду подносили само уз молбе за продужење искључивих истраживања, и како се у чл. 30. руд. зак. и ови извештаји називају годишњи извештаји, то се налазим побуђен, на основи чл. 1., а у вези с чланом 37., 84., 112. и 120. руд. зак., издати следећу наредбу:

Искључиви истраживачи имају да подносе двојаке извештаје: 1) на основи чл. 84., а у вези с чл. 37., 112. и 120. руд. зак., имају и они, као и рударски повластичари, да подносе извештаје о раду

у појединим календарским годинама, па ма колики он био; 2) на основи пак чл. 30. руд. зак имају да подносе извештаје о раду за време од кад им је издато, односно продужено, искључиво право истраживања, па док им не истече годишњи рок. Први су извештаји потребни ради годишњег прегледа свега рударског рада у земљи и ради прикупљања података за општу рударску статистику; они ће се састављати према Правилима за поднашање годишњих извештаја, прописаним мојим решењем од 31. јануара ове год. РБр. 165, у колико се ова и на њих односе. Други су извештаји саставни делови молбе за продужење искључивих истраживања; према томе они имају поглавито да изнесу „да је истраживање прилежно, правилно и непрекидно вршено“, и да докажу „потребу за продужење искључивог истраживања“ (чл. 30. руд. зак.), те с тога у њима није ни потребно износити све статистичке и остале детаље, који се за прве извештаје траже.

РБр. 166.

31. јануара 1903. год.
у Београду.

Министар,
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Љуб. Новаковић С. Р.

VI

Правила

о хемијској лабораторији рударског одељења.

Члан 1.

Рударска хемијска лабораторија саставни је део рударског одељења, и према томе ће се у њој првенствено вршити анализе и опити из области рударства и рударске индустрије.

Члан 2.

Рударска хемијска лабораторија стоји под управом и надзором рударског одељења, а њом рукује, чини предлоге за унапређење њено, и за њен инвентар одговара рударски хемичар, који врши и све радове који се лабораторији службено упуте.

Члан 3.

Рударски хемичар и сви чиновници рударског одељења имају право по претход-

ној пријави радити у рударској лабораторији из сопствених побуда, ако би им тај рад био потребан ради објашњења њихових специјалних радова, каквих научних питања, или питања од општег значаја, али су у томе случају дужни придржавати се ових правила.

Овакве радове могу у овој лабораторији вршити и лица изван рударског одељења, али само по нарочитоме одобрењу министра народне привреде.

Члан 4.

Сви службени радови у рударској лабораторији, било да се врше по потреби државној или приватних лица, предузимаће се једино по наредби рударског одељења.

Приватна лица која би желела да им се каква анализа изврши у овој лабораторији, имају се у томе циљу обратити молбом рударском одељењу, у молби тачно изложити шта траже, и унапред или по позиву рударског одељења у одређеноме року положити таксу, која се овим правилима прописује, и која ће се наплаћивати у корист државне касе. За приватне потребе никаква се анализа не сме извршити без одобрења рударског одељења и наплате таксе по овим правилима.

Члан 5.

Све пробе руда, копова и тошничких продуката, анализане по наредби рударског одељења, чуваће се под печатом рударског одељења шест месеци за случај да се укаже потреба поновног испитивања.

Члан 6.

За евиденцију рада у лабораторији служи »књига анализа хемијске лабораторије рударског одељења«, у којој ће се по правилу заводити сви радови, извршени у овој лабораторији, и то службени одмах по свршетку, а радови по чл. 3. ових правила ако их дотична лица спреме за штампу или у извештају поднесу рударском одељењу. При публикацији ових радова мора се напоменути, да су извршени у хемијској лабораторији рударског одељења.

Члан 7.

Књига анализа хемијске лабораторије јавна је, и рударска је лабораторија дужна ставити је на расположење свакоме који то затражи.

Члан 8.

Такса за хемијске аналитичне радове, извршене у рударској хемијској лабораторији, ова је:

I. Општи део.

1. за делимичну квалитативну анализу простих тела	2—5 дин.
2. за целокупну квалитативну анализу простих тела	5 »
3. за целокупну квалитативну анализу ређих тела	6—15 »
4. за квантитативно одређивање једног састојка, у опште	5 »
5. за квантитативно одређивање ређег састојка или таквог који се теже одређује	10—20 »
6. за квантитативну анализу простих тела	10—20 »
7. за квантитативну анализу ретких елемената	20—50 »
8. за квантитативну анализу компликованих тела	20—50 »

II. Специјални део.

а) Гориво (камени и мрки угљ, кокс и тресет).

9. за одређивање воде . . .	3 дин.
10. за одређивање пепела . . .	3 »
11. за одређивање укупне количине сумпора . . .	5 »
12. за одређивање топлотног ефекта по Berthier-у . . .	10 »
13. за елементарну анализу са одређивањем количине пепела и воде (влаге) . . .	18 »
14. за пробу коковања каменог угља	3 »
15. за целокупну квантитативну анализу	25 »
16. за одређивање фосфора	8 »

б) Графит.

17. за одређивање угљеника и пепела	5 »
18. за целокупну квантитативну анализу	36 »

в) Руде.

19. за одређивање укупне количине гвожђа	3 »
--	-----

20. за одређивање гвожђа-оксидула	4 дин
21. за одређивање хрома у његовим рудама	6 »
22. за одређивање цинка, магана, олова бабра и живе	5 »
23. за одређивање кобалта и никла у њиховим рудама	10 »
24. за квантитативно одређивање сребра	5 »
25. за квантитативно одређивање злата	6 »
26. за квантитативно испитивање сировог петролеума	20—50 »

г) Глина, цемент, тросква и ватростални минерали.

27. за квантитативно испитивање троскве: бакарне, оловне и из високих пећи	40—50 »
28. за испитивање глине односно нетопљивости у ватри	5 »
29. за квантитативно испитивање цемента	25—50 »

30. за квантитативну анализу магнезита, кречњака, доломита, кварца, кварцитног шкриљца, глине, лапора, каолина итд. 20—50 дин.

д) *Топионички продукти.*

31. за одређивање укупне количине угљеника у гвожђу 10 »
32. за одређивање графита у сировом гвожђу 10 »
33. за одређивање алуминијума, никла, волфрама, хрома ит.д. у гвожђу и челику 10 »
34. проба сребра 3 »
35. проба злата 4 »
36. квантитативна анализа сировог или рафинисаног: бакра, олова, антимаона визмута, цинка и никла 30—50 »
37. дестилациона проба живе 10 »
38. испитивање пробе за позлату и позребрење . . . 3—4 »

ђ) *Воде (речне, за пиће и минералне).*

39. за квалитативну анализу воде без обзира на ређе састојке 5—15 дин.
40. за квантитативну анализу воде у опште . . . 20—60 »
41. за квантитативну анализу воде са одређивањем ретких састојака 150—400 »
42. за одређивање тврдоће код воде 5 »

е) *Фабрички продукти.*

43. за одређивање количине соде, амонијака натријум-хидрата, као и соне и сумпорне киселине, сирћетне есенције итд. . . . 5 »
44. за квантитативно испитивање олова сулфата (*Bleiweiss*) 5 »
45. за квантитативно испитивање минијума 10 »
46. за квантитативно испитивање плавог камена на слободну киселину и гвожђе 7 »
47. за испитивање уља за осветљење и мазање машина (целокупна анализа) 6 »

Члан 9.

Рударско ће одељење на захтев приватних лица издавати уверења о извршеним анализама и оверавати преписе из »књиге анализа хемијске лабораторије«.

РБр. 2039.

31. октобра 1903 год.
у Београду.

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ

Тод. Петковић с. р.

VII

Правила

о поднашању молби за проста права истраживања руда и копова и о поступку примању и решавању њиховом.

На основи чл. 1. у вези с чл. 13., 17., 22., 24. и 39. рударског закона, а у циљу да се молбе за проста права истраживања руда и копова што брже решавају, прописујем ове одредбе:

I. О поднашању молби.

Члан 1.

Молбе за проста права истраживања руда и копова имају се подносити или слати непосредно рударском одељењу министарства народне привреде.

Члан 2.

За свако оделито просто право истраживања треба поднети засебну молбу.

Члан 3.

Као *једно* просто право може се ради истраживања руда и копова тражити и по прописима рударског закона добити:

а) само један сеоски или варошки атар; или

б) више оваквих атара уједно, ако сачињавају једноставан терен, тј. ако се међу собом граниче, а припадају највише трима општинама; или

в) цео простор једне општине, па ма из колико се села и заселака састојао; или

г) цео простор двеју или трију општина уједно, ако сачињавају једноставан терен, тј. ако се међу собом граниче.

Члан 4.

Ако се за просто истраживање руда и копова тражи само један сеоски или варошки атар, онда се у молби има само навести: којој општини и којем срезу и округу тај атар припада.

Ако се траже више оваквих атара уједно, онда се у молби мора тачно навести: којој општини и којем срезу и округу сваки од њих припада, и уз молбу приложити уверење надлежне полицијске власти: да се ти атари међу собом граниче, и да припадају највише трима општинама.

Ако се тражи атар читаве једне општине која је састављена од више сеоских атара, онда се у молби мора навести: којем срезу и округу та општина припада, и уз молбу приложити уверење надлежне полицијске власти о томе: која села поименце ту општину састављају.

Ако се траже две или три општине уједно, онда се у молби мора тачно навести: којем срезу и округу те општине припадају, и уз молбу приложити уверење надлежне полицијске власти о томе: да се те општине међу собом граниче, и која их села поименце састављају.

У свакој молби мора молилац још тачно означити своје име и презиме, занимање и место становања, и уз то приложити и уредно пуномоћство, ако право истраживања за другога тражи.

Члан 5.

Лица која нису у могућности да уз своје молбе одмах приложе и уверења у смислу претходног члана ових правила, могу то и накнадно учинити најдаље у року од десет дана по предаји молбе. Молбе без дотичних уверења сматраће се после овог рока на основи другог става чл. 22. рударског закона као беспредметне и неће се ни узимати у поступак.

Члан 6.

При непосредној предаји молбе имају молиоци право захтевати од рударске власти реверс о томе: ког су је дана и часа и за које терене поднели, и под којим је бројем заведена у пријавној књизи.

Члан 7.

За молбе које се поштом шиљу не може се при одређивању првенства у смислу чл. 39. рударског закона узимати у обзир дан кад су пошти предате, него кад су приспеле у рударско одељење. Ну молилац може своју молбу и телеграфским путем отпрати, па онда поступити по чл. 5. ових правила.

Члан 8.

Све молбе које нису поднете према прописима чл. 2. и 3. ових правила, дужни су молиоци у року од десет дана по позиву рударске власти исправити и допунити, иначе ће се на основи другог става чл. 22. рударског закона сматрати да су од њих одустали.

Члан 9.

Ако је молилац непознат рударској власти, има она право захтевати од њега да јој у року од петнаест дана по позиву

поднесе и уверење у смислу чл. 17. рударског закона, и он је дужан одазвати се овом позиву, иначе ће се сматрати да је од поднете молбе одустао.

Члан 10.

Ако се тражени терени под именом под којим су у молби и пријавној књизи наведени не могу разазнати, па се за време док молиоци у овом погледу своје молбе не поправе, пријаве друга лица за исте терене под правим њиховим именима, онда се ранијим молиоцима не може признати првенство пријаве за те терене.

II. О поступку.

Члан 11.

С молбама за проста права истраживања има се поступити као с предметима хитне природе.

Члан 12.

Чим каква молба ове врсте приспе, дужан је начелник рударског одељења, или за то одређен чиновник, прибележити на њој дан и час пријема, и потом наредити да се одмах заведе у деловодни протокол и у пријавну књигу, при чему се тражени

терен мора тачно онако забележити, као што је у молби назначен.

Молиоцима, који молбе непосредно подnose, мора се на захтев бесплатно издати реверс о томе: ког су дана и часа и за које терене своје молбе поднели, и под којим су им бројем у пријавној књизи заведене.

Члан 13.

По свршетку службеног времена не сме се више ни једна молба за проста права истраживања примити.

Све примљене молбе једног дана узимаће се одмах сутра дан у поступак, и при том ће се прво издвојити све молбе које се односе на случајеве, предвиђене чл. 24. рударског закона, о којима ће се, ако су тражени терени у погледу рударских истраживања слободни, спремити све што је потребно по чл. 39. рударског закона. С осталим молбама поступиће се по чл. 14. и 15. ових правила.

Члан 14.

Ако нису испуњени прописи чл. 2. и 3. ових правила, молиоцима ће се преко надлежне полицијске власти оставити рок да најдаље за десет дана по саопштењу исправе и допуне своје молбе. Неисправне

молбе после овог рока губе своју важност на основи другог става чл. 22. рударског закона, и морају се одмах из пријавне књиге избрисати, пошто се претходно стави на њима решење у томе смислу.

Овако ће се исто поступити и у случајима који су предвиђени по чл. 5, 7 и 9 ових правила.

Члан 15.

Ако су испуњени прописи о поднашању молби за проста права истраживања, онда ће рударско одељење на свакој молби, с обзиром на раније пријаве које су још у важности и на издата истраживања и повластице, донети прво реферат о томе: да ли је тражени терен у погледу рударских истраживања укупно или делимице слободан или не, па ће у првом случају одмах спремити све што треба да се може издати одобрење за тражено просто истраживање, а у другом ће случају спремити решење да се саобразно чл. 24 рударског закона тражено одобрење не може издати, па потом молиоца преко надлежне полицијске власти о томе известити.

Члан 16.

Ако молилац у року од десет дана по саопштеном позиву не положи Министар-

ству народне привреде пропису таксу за спремно и потписано одобрење, сматраће се на основи другог става чл. 22. рударског закона да је од њега одустао, и молба ће му се одмах избрисати из пријавне књиге, пошто се претходно на њој стави решење у том смислу.

Члан 17.

Издата се одобрења морају одмах завести у књигу за проста права истраживања и развести по регистру издатих сеских и варошких атара: а потом се дотичне молбе бришу из пријавне књиге.

Члан 18.

По прописима ових правила имају се одмах узети у поступак и све раније молбе за проста права истраживања, по којима није донето још никакво решење.

РБр. 2040.

31. октобра 1903. год.
у Београду.

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Тод. Петковић с. р.

VIII

Распис

свима рударским повластичарима, закупцима рудника и управама рударско-братинских каса.

На основу чл. 103. рударског закона имају се образовати на сваком руднику рударске братинске касе за потпомагање рударских надзорника и радника, њихових удовица и непунолетне деце, и то:

- а). *општа рударско-братинска каса* за инвалидску помоћ и пензије, и
- б). *посебне рударско-братинске касе* за случај болести и смрти.

Познато је сваком рударском предузимачу од коликог је значаја установа оваквих каса, како за раднике и њихове породице, тако исто и за саму рударску радњу.

Материјално осигурање радника за случај телесне изнемоглости, осакаћења или смрти има непосредног утицаја на моралну снагу њихову, у којој леже најјачи

мотиви за правилан, користан и успешан рад самога предузећа, и основни услови за њихово сопствено благостање.

Обезбеђењем радничког живота подиже се и утврђује кадар раднички, а рударска предузећа добијају јемство за сталну, непрекидну и правилну радњу. С тога је у интересу како рударских предузимача тако и њихових радника, да свима силама припомогну правилно и солидно образовање рударско-братинских каса, јер ће ове само тада благотворно утицати на корист једних и других.

Статуте за посебну рудар.-братинску касу за случај болести и смрти саставља, по чл. 105. рударског закона, одбор раднички са обделаоцем или управником предузећа. Правила пак за ону другу, општу руд.-братинску касу за инвалидску помоћ и пензије, ја ћу по чл. 104. руд. закона доцније прописати.

Статути досадањих рудар.-братинских каса, које постоје на неким рудницима, садрже доста непотпуности, а сем тога оскудева им једнообразност, која би требала да је главно обележје једних и истих установа.

Из тога разлога сви ови статути само су привремено одобравани. А да би се једном дошло до сталних, потпуних и

једнообразних правила за све посебне руд.-братинске касе на рудницима, налазим, да ће се то најлакше и најбрже постићи, ако пропишем једне угледне статуте које ће поједине управе рударских братинских каса само подесити према својим месним приликама. За ово ми даје право одредба чл. 105. руд. закона, по којој сам надлежан за одобрење ових статута за све руднике у Србији. У том циљу израдио сам ове угледне статуте:

Статути

рударско братинске касе за помоћ у случају болести и смрти на руднику Н. Н.

I. Циљ рударско-братинске касе, њено, седиште и представник.

Члан 1.

На основу чл. 105. руд. закона обдела-лац рудника „Н. Н.“ уз сарадњу потпи-саног одбора, састављеног из радника истог рудника, установљава руд.-братин-ску касу за помоћ у случају болести и смрти рударских надзорника, радника и њихових породица, који се на овом руд-нику налазе.

Члан 2.

Седиште је ове братинске касе на руд-нику „Н. Н.“

Члан 3.

У административним пословима пред-стављаће братинску касу председник са пословођом управног одбора.

II. Чланство братинске касе.

Члан 4.

Чланови братинске касе морају бити: сви надзорници и стални радници руд-нички без разлике врсте рада, но под условом:

- а). да нису млађи од 15 година;
- б). да су потпуно здрави, способни за рад и доброг владања; и
- в.) да при упису положи 5% од своје месечне зараде.

Чланови ове братинске касе сматрају се у исто време и као чланови опште руд. братинске касе за инвалидску помоћ и пензије.

Члан 5.

У сталне раднике рачунају се они рад-ници, који су најмање месец дана про-вели у раду на руднику.

Нови, стални радници ступају одмах у чланство, према својој чланској књижици братинске касе.

Члан 6.

Чланство ове братинске касе почиње од дана уписа у чланство, а престаје као и сва права са њим по овим стату-тима стечена, са изласком из рада на руднику.

Са престанком чланства искључује се право на сваку накнаду, као и на повраћај уплаћених улога.

Члан 7.

Сваки члан руд. братинске касе приликом ступања у чланство добиће од управе рудника чланску књижицу, у коју ће се заводити, његове месечне зараде и наплаћени улози за обе касе.

Члан 8.

Сваки члан ове братинске касе дужан је:

- а.) да улаже у ову касу по 2⁰/₀ од своје чисте, месечне зараде, то јест зараде, која се исплаћује по одбитку трошкова за алат и материјал утрошен у раду, и
- б.) да следује одлукама управног одбора руд. братинске касе.

Члан 9.

Сваки члан ове братинске касе има право:

- а.) да ужива помоћ овим статутима предвиђену;
- б.) да учествује на зборовима руд. братинске касе и своје мишљење слободно исказује по питањима која се тичу руд. братинске касе, и да чини предлоге;
- в.) да учествује у решавању и избору на овим скуповима, и да може бити изабран.

III. Управа братинске касе.

Члан 10.

Послове братинске касе руководи по овим правилима управни одбор.

Члан 11.

Управни одбор састоји се од председника, благајника, који је у исто време и пословођа, и пет чланова. Управни одбор бира се из почасти, и врши своју дужност бесплатно.

Избор одбора, сем председника и благајника, врши се сваке године о редовној скупштини у току прве половине фебруара. Поред тога бирају се и три заменика за случај одсуствовања или болести којег члана управног одбора.

Члан 12.

Председник управног одбора је повластичар, односно закупац или њихов заступник. Његове су дужности:

- а.) да по потреби сазива седнице одборске, да на њима као и на скупштинским зборовима председава; он је извршни орган и представник како управног одбора тако и братинске касе;
- б.) да се стара са управним одбором о правилном руковању друштвеним капиталом и имовином, то јест да се готовина

даје на сигуран приплод, а давање помоћи строго по прописима ових статута извршује; да су све књиге у редовном и исправном стању.

Члан 13.

Благајник рудника је у исто време благајник и пословођа рударско братинске касе. Дужност је његова да врши све административне послове, да води све прописне књиге ове касе, као и записнике одборских седница и скупштинских зборова.

Члан 14.

Управни одбор решава већином гласова, а у случају равне поделе гласова, већина је на оној страни на којој је председник.

Пуноважне су седнице управног одбора, ако је поред председника присутно најмање три члана одборска. Против решења одборског има места жалби Министру народне привреде, чије је решење извршно. Управни одбор има печат рударске братинске касе с овим натписом: „Рударско братинска каса на руднику Н. Н.

Дужност је управног одбора:

а.) да се у свом раду строго придржава ових статута.

б.) да одређује помоћи, чува имаовину и каматише капитал ове братинске касе;

в.) да води надзор над правилним рачуноводством и књиговодством;

г.) да преко свога председника извршује све дужности братинске касе, које су овим статутима прописане;

д.) да редовно на петнаест дана раније објављује позив чланова за редовну скупштину друштвену, која се има држати сваке године у току прве половине фебруара;

ђ.) да сазива ванредну скупштину у случају неодложног решавања, за које управни одбор није овлашћен;

е.) да спрема рачуне и извештај о свом раду за редовну скупштину;

ж.) да сва решења одборска потписују сви присутни чланови одбора, пошто они за њих солидарну одговорност носе;

з.) да извештава Министарство народне привреде о свакој промени у опису чланова према чланској књизи;

и.) да на крају сваке године пиље Министарству извештај са списком, у који ће се уписивати месечне зараде и улози у ове братинске касе за свакога члана понаособ, свака промена код описа чланова, свака издата помоћ и узрок, зашто је учињена; и

ј.) најпосле, да саопштава Министарству записник друштвене скупштине у изводу, и цео годишњи биланс касе.

IV. Приходи братинске касе.

Члан 15.

Приходи ове руд. братинске касе састоје се:

а.) Од редовних улога чланова руд. братинске касе, који износе по 2⁰/₀ од зараде;

б.) Од редовног улога самога повластичара, односно закушца рудника, који износи 20⁰/₀ од целокупног улога чланова обеју руд. братинских касе;

в.) Од казни (не подразумевајући овде накнаду штете) изречених над радницима на руднику од стране обделаоца;

г.) Од камате на капитал руд. братинске касе;

д.) Од ванредних прилога, у које се рачунају и наплате при упису у чланство, 5⁰/₀ од месечне зараде.

V. Давање помоћи из братинске касе.

Члан 16.

Помоћ чланова руд. братинске касе за случај болести и смрти састоји се:

а.) У лекарској помоћи са лековима и давању породици оболелог члана 25⁰/₀ до

50⁰/₀ од његове просечне зараде, коју оцењује управни одбор. Чланови породице, и то жена и деца (као и отац и мајка, браћа и сестре или друга родбина ако је оболели члан њихов хранилац) имају такође право на бесплатну лекарску помоћ и лекове;

б.) У давању трошкова за сарану како чланова братинске касе тако и именованих чланова њихових породица. Ову помоћ одређује према стварним издацима управа братинске касе. Али она може бити само од 5—15 динара.

Члан 17.

За сваки случај, било болести или смрти, дужна је управа братинске касе прибавити доказа.

Члан 18.

Према броју чланова: као и према имовном стању руд. братинске касе сама управа ове касе оцениће: да ли ће држати сталног лекара са одређеним хонораром или ће овога привремено по потреби позивати. Ручну апотеку за прве потребе у сваком несрећном случају и болести, управа братинске касе набавиће по пропису лекарском, и у реду одржавати.

Члан 19.

Управа братинске касе, према потреби, дужна је сваког болесника који има право

на помоћ у случају болести преко управе рудничке упутити лекару на лечење.

Сваки болесник добиће од управе рудничке болничку објаву, у којој ће бити назначено име болесника и дан кад се разболео уз напомену: да ће лекарске и евентуалне болничке трошкове, као и лекове поднети братинска каса, но с тим да је лекар дужан, по оздрављењу болесника, упутити га натраг са својим уверењем, а његову објаву задржати, да учињене трошкове за болесника преко управе рудника наплати.

Члан 20.

Ако болесник остане на лечењу дуже од 3 месеца, и његово оздрављење постане неизвесно, даљи трошкови око њега бациће се на терет опште братинске касе за инвалидску помоћ и пензију. У таквом случају дужна је управа братинске касе преко управе рудника известити Министра народне привреде.

VI. Књиге руд. братинске касе.

Члан 21.

Код ове руд. братинске касе водиће се на руднику:

а.) *чланска књига*, у коју ће се обележивати сви чланови руд. братинске касе, са следећим рубрикама: име и презиме

члана рудар. братинске касе и број његове уложне књижице, врста радника, место рођења, место одакле је дошао, године старости, месечна зарада, да ли је жењен, да ли је жива жена, колико има деце, како мушке тако и женске понаособ и поређати њихова имена и године старости; да ли је он или његова породица уживао какву и колику помоћ, за што и које време; колико је уложио у прву а колико у другу братинску касу, да ли је зашто и колико кажњен. Последња рубрика биће за примедбе о свима променама, које се код чланова односно њихових породица у току времена догоде.

б.) *уложна књига* у коју ће се заводити све месечне зараде и улози чланова;

в.) *дневник касе* за уписивање свију примања и давања ове братинске касе;

г.) *књига записница одборских одлука*.

Све књиге морају бити прописно потврђене од стране Министра народне привреде.

VII. Капитал и имаовина братинске касе.

Члан 22.

У основни капитал ове братинске касе улази једна четвртина капитала и имао-

вине досадање руд. братинске касе на овом руднику (чл. 104. руд. закона).

Капитал руд. братинске касе мора се држати на прилоду у каквом новчаном заводу. У противном сваки пропуштени интерес плаћа управни одбор, са 12/0.

Колико ће се од овог новца држати у каси управо братинске касе за редовне месечне издатке решаваће управни одбор, но та сума не сме бити већа од 500 динара.

Капитал и имаовина ове руд. братинске касе је неприкосновена својина свих чланова скупа ове касе.

Из овог капитала и имаовине могу се чинити издаци само по овим статутима.

VIII. Скупштина.

Члан 23.

Скупштина чланова састаје се на позив управног одбора у првој половини месеца фебруара сваке године и има задатак:

а.) да претреса извештај и рачуне управног одбора за минулу годину;

б.) да бира нову управу;

в.) да претреса предлоге управног одбора и појединих чланова, који се морају најмање три дана раније поднети управном одбору;

д.) да бира три члана који ће извршити преглед рачуна и потписати записник скупштински.

За рад скупштински потребно је да је присутно $\frac{3}{4}$ чланова руд. братинске касе; а решења се доносе већином гласова присутних чланова.

IX. Престанак рударске братинске касе.

Члан 24.

Рударско-братинска каса престаје само онда кад радња на овом руднику престане.

У том случају ако је прекид рада само привремен, рударска ће братинска каса функционисати и даље као и у редовним приликама. Ако је пак рад обустављен на свагда, онда је дужна управа руд. братинске касе сав капитал ове касе послати Управи Фондова као ванредни приход руд. братинској каси за инвалидску помоћ и пензије, а сву архиву Министарству народне привреде, и од њега тражити разрешницу.

* * *

Саопштавајући ове угледне статуте свима рударским повластичарима, закупцима рудника и управама руд. братинских каса, у исто време наређујем им следеће:

1.) Да сви рударски повластичари и закупци рудника позову управне одборе руд. братинских каса на својим рудницама, или, ако ових немају, да их одмах образују, па да најдаље до краја марта месеца ове године на основи добивених угледних статута, а према својим месним приликама и потребама саставе правила за своју посебну руд. братинску касу за помагање радника, надзорника и њихових породица у случају болести и смрти, па ми их у горњем року поднесу на одобрење;

2.) Да они рударски повластичари и закупци рудника, на чијим рудницама постоје рударске братинске касе, позову управне одборе њихове да закључе рачуне ових каса за прошлу годину, па ми најдаље до краја марта ове године пошаљу на преглед биланс, оверен од стране целога управног одбора рударске братинске касе, и дотичног обделаоца; сем тога, да у истом року пошаљу три четвртине целокупног капитала досадање руд. братинске касе Управи Фондова, што ће према одредби чл. 104. руд. зак. послужити као основни капитал опште рударске братинске касе за инвалидску помоћ и пензије. — У противном случају бићу принуђен, да по чл. 141. руд. закона изашиљем наро-

читог изасланика, који ће цео тај посао извршити о трошку дотичног обделаоца;

3.) У рударском одељељу водиће се преглед: колико који рудник са својим радницама улаже у једну, колико у другу рударску братинску касу, а уз то и преглед: колико су поједини радници до сада улагали у ове касе. Ради тога, сваки руд. повластичар, односно закупца рудника, дужан је према одредби чл. 104. руд. закона, сваког месеца најдаље у року од 15 дана извести из платног списка за прошли месец, све улоге својих радника за руд. братинску касу и то по 2⁰/₀ за посебну и 3⁰/₀ за општу руд. братинску касу; од своје стране пак додаваће обделаоци још 50⁰/₀ од целокупног улога својих рударских надзорника, и то 20⁰/₀ за прву, а 30⁰/₀ за другу руд. братинску касу.

Уложени новац за општу руд. братинску касу за инвалидску помоћ и пензије шиљаће обделаоци у поменутом року Управи Фондова са нарочитим актом, и једновремено о томе извести Министарство народне привреде.

Уложени новац за посебну руд. братинску касу за случај болести и смрти предаваће обделаоци, тако исто у горњем року, управама руд. братин. каса, стављајући им на расположење своје платне

спискове да из њих упишу у своје књиге поименце све чланове са њиховом зарадом и наплаћеним улозима.

У противном случају, ако би повласти-чар, односно закупац задржао уложени новац за ове касе, биће дужан накнадити пропуштени интерес од 12⁰/₀ на задржану суму.

На крају године пак настојаваће да управа руд. братинске касе у року од месец дана састави и пошаље Министарству народне привреде списак, у коме ће изложити:

а.) Месечне зараде и улоге у обе братинске касе за сваког радника понаособ, и

б.) Месечне улоге обделаоца рудника за ове касе.

4.) Правила за општу руд. братинску касу прописаћу доцније кад се сви потребни подаци за то прикупе; али до тога времена, потпоре, које су извесни чланови руд. братинске касе раније задобили, издаваће се из касе за инвалиду и пензије. Ради тога, дужне су управе руд. братинских каса да таква лица пријаве Министарству народне привреде са потребним документима, да би им се ова потпора могла редовно и даље из поменуте касе издавати.

За случај, да пре него што се пропишу правила за руд. братинску касу за инвалидску помоћ и пензије наступи потреба да некоме тек треба одредити инвалидску помоћ или пензију, дужни су обделаоци о том поднети извештај Министарству народне привреде са свима потребним подацима, да би се привремена потпора могла одредити из за то нарочито одређене буџетске позиције. Но на рудницима, на којима већ постоје рударско-братинске касе за инвалидску помоћ и пензије, у таквим случајима, док се не пропишу нова правила, издаваће се помоћ или пензија према ранијим правилима дотичних каса; и

5.) Све управе посебних руд. братинских каса за случај болести и смрти, послаће Министарству народне привреде списак својих чланова најдаље до краја маја ове године, у коме ће бити попуњене следеће рубрике: врста радника, место рођења, место одакле је дошао, године старости, месечна зарада, је ли жењен или удовац, колико има мушке, а колико женске деце и које старости, је ли уживао какву помоћ: за што, колико време и колико (то исто бележити и за чланове његове породице), колико је до краја прошле године свега уложио у руд. братинску касу, рачунајући од почетка чланства и најзад:

је ли, за што, колико и када кажњен. —
О свакој промени у овом опису чланова
извештаваће управа руд. братинске касе
Министарство народне привреде.

6.) Свака управа рудника дужна је из-
дати свакоме рударском надзорнику и
сталном раднику чланску књижицу руд.
братинских каса, у коју ће се заводити
сви подаци изложени у тачци 5., као и
њихове месечне зараде и наплаћени улози
за обе рудар. братинске касе.

РБр. 309.

20. фебруара 1904. год.
у Београду.

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Д-р Свет. Радовановић с. р.

IX

Правила Рударско-Братинске касе

свију рударских надзорника и радника у Србији
за инвалидску помоћ и пензије.

На основу чл. 1. и 104. рудар. закона
прописујем за све управе рударско-брат.
каса у Србији, Рударско Одељење и Управу
Фондова ова правила;

**I. Задатак рударско-братинске касе за
инвалидску помоћ и пензије. Њено се-
диште и надзор над њом.**

Члан 1.

Задатак је ове касе оснивање фонда за
обезбеђење инвалидске помоћи и пензије
рударским надзорницима и радницима и
њиховим породицама у Србији, а према
чл. 103., 104. и 107. руд. закона.

Члан 2.

Фонд ове касе налази се у Управи Фон-
дова у Београду.

Послове ове касе врше управни одбори руд. брат. касâ на појединим рудницима и Управа Фондова.

Члан 3.

Надзор над овим пословима врши министарство народне привреде преко рударског одељења.

II. О члановима ове брат. касе.

Члан 4.

Чланови ове братинске касе морају бити сви стални надзорници и радници руднички без разлике врсте рада, но под условом:

- а.) да нису млађи од 15 година;
- б.) да су потпуно здрави и за рад способни, што се има утврдити при примању у чланство уверењем од стране лекара рударско братинске касе дотичног рудника; и
- в.) ако уживају сва грађанска права.

Члан 5.

У сталне раднике и надзорнике рачунају се они радници или надзорници, који су најмање месец дана провели у раду на руднику.

Нови стални радници ступају одмах у чланство, према својој чланској књижици братинске касе.

Члан 6.

Чланови ове касе плаћају по чл. 104. руд. зак. месечно 3% од зараде, која се исплаћује по одбитку трошкова за алат и материјал утрошен у раду.

Члан 7.

Као чланови ове касе остају и они радници, који се налазе на одсуству за приватне послове највише два месеца, ако за то време плаћају редован улог према својој последњој заради и 50% од свога улога, што би иначе повластичар плаћао; но тада задржавају само право на пензију, у колико су га по овим правилима стекли. После тога времена, ако у рад не ступе, губе стечена права у овој каси, изузимајући случај у чл. 8. ових правила.

Ово исто вреди и за оне раднике који би били отпуштени из рада, било по свом захтеву, по отказу повластичара или за омање кривице.

Но ако би који од поменутих чланова имао десет година чланства у овој каси, он може и даље ван рудничке радње остати члан ове касе са овим плаћањем улога, но такође без права на инвалидску помоћ. Таквом члану дозвољава се, да своје улоге уплаћује најдаље у року од

шест месеци, а ако их и после тога рока не уплати, губи сва стечена права у овој каси.

Члан 8.

Члан ове касе задржава право на чланство и према овим правилима само на пензију, без плаћања улога, кад се налази на војној служби, боловању, или таквом одсуству које услед прекида или редуцирања рада на руднику или било каквим узроком, који не зависи од његове воље, проведе ван рада рудничког па ма на које време. Проведено време на одсуству или ван рада не урачунава се у године чланства.

Члан 9.

Пензионери и инвалиди не плаћају улоге овој каси.

Члан 10.

Чланови ове касе, који су пре њене установе привремено бивали чланови руд. брат. каса, задржавају права на све раније стечене године чланства; а оно време, за које нису никако били чланови руд. брат. каса, ма да су га у рудар. раду провели, могу накнадном уплатом улога накнадити као пропуштене године чланства — ако се то докаже уверењима дотичних рудника, на којима су то време

провели. Ради тога морају за све пропуштено време платити према последњој заради улог 3% као и 50% од тога улога који би иначе повластичар плаћао.

Члан 11.

Члановима који једанпут изгубе право на чланство било каквим узроком, па понова ступе у рад на руднику и чланство брат. касе, не урачунавају се раније године чланства, које су изгубили према овим правилима.

Члан 12.

Сваки члан ове братинске касе има право: да ужива по овим правилима предвиђену инвалидску помоћ или пензију, за себе и за своју породицу.

III. Приходи ове братинске касе.

Члан 13.

Основни фонд ове касе сачињава $\frac{3}{4}$ целокупног капитала свију руд. брат. каса у Србији, које су постојале пре образовања садањих брат. каса, а депонован је у Управи Фондова (чл. 104. руд. зак.).

Приход ове касе образоваће се из ових извора:

1. од улога чланова ове братинске касе;

2. од улога рударских повластичара или закупаца, који износи 50⁰/₀ од укупних чланских улога дотичних рудника за ову касу према чл. 104. руд. закона;

3. од казни, (чл. 104. руд. зак.) прописаних и изречених по рударском закону (чл. 128, 131, 132, 133, 134, 137, 138, 139, 140, 141, 142 и 143.);

4. од женидбених улога за пензије удовица и сирочади (чл. 1, 103 и 104 руд. закона);

5. од интереса на капитал опште братинске касе;

6. од имаовине руд. брат. касе за помоћ у случају болести и смрти, кад рудници на којима оне постоје, престану са радом на свагда (чл. 24. прав. брат. касе за помоћ у случају болести и смрти);

7. од зарада радничких, које по службеним правилима појединих рудника нису дигнуте;

8. од разних добровољних прилога и завештања; и

9. од неподвижених прихода.

Члан 14.

Женидбени улог плаћа сваки члан који се ожени после 30 година и то:

а.) ако је муж старији од жене до 10 година закључно, или су једних година,

или је муж млађи од жене, плаћа месечно према годинама старости и својој заради:

од 30—40 година закључно	2 ⁰ / ₀
» 40—45 » »	2 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
» 45—50 » »	3 ⁰ / ₀
а преко 50 » »	4 ⁰ / ₀

б.) ако је муж старији од жене преко 10 до 15 година закључно, платиће још четвртину горњег улога;

в.) ако је муж старији од жене преко 15 година, платиће још половину онога колико је под а.) прописано. Овај се улог не плаћа, ако се члан ожени удовицом, или ћерком умрлог члана, које уживају пензију, па би преудајом или удајом престало са свим право издавања њихове пензије.

IV. Одређивање инвалидске помоћи или пензије.

Члан 15.

Инвалидску помоћ могу добити чланови ове братинске касе, које би само на рударском послу постали неспособни за рад услед каквог несрећног случаја. — Пензију пак добијају без разлике чланови или њихове породице према овим правилима.

Члан 16.

Величина пензије чланова ове касе одређује се у случају телесне или умне из-

немоглости или по навршетку 60 година старости — односно 35 година рада, а према заради дотичног члана и времену, за које је улагао, и то: са навршетком пет година непрекидног рада пензионисани члан добија 20% од последње своје зараде, а после тога пензија се увећава са сваком годином рада са 2% до 80% од последње његове зараде, кад дотични члан наврши 35 година непрекидног рада.

Члан 17.

Инвалидска помоћ услед онеспособљености приликом несрећних случајева на рударском раду издаје се такође по горе изложеном начину, према заради и времену службе, додајући такоме члану 10 година више при одредби инвалидске помоћи; али ово може ићи само дотле докле се овим додавањем не наврши 35 година.

Члан 18.

Чланове ове братинске касе, који би постали неспособни за рад за време одсуства или на руднику, али не на рударском раду, не могу имати инвалидску помоћ, већ ће се пензионисати по овим правилима.

Члан 19.

Удовица има право на пензију под условом:

- 1 да је законита жена;
- 2 да је ступила у брак пре него што је њен муж навршио 50-ту годину; и
- 3 да брак није закључен за време уживања инвалиде или пензије њеног мужа.

Члан 20.

Деца рођена у браку имају право на пензију до навршене 14-те године, па ма њихови родитељи били разведени или им мати као удовица била преудата.

Но она остају доживотно са тим правом и после навршене 14 године ако се докаже да су неспособна за рад.

Усвојена деца и пасторчад немају право на пензију.

Члан 21.

Пензија удовица без деце износи половину пензије или инвалидске помоћи коју би муж имао према чл. 16. и 17. ових правила. Но ако муж није пет година улагао у ову братинску касу, онда се удовици одређује пензија, као да је имао 5 година.

Члан 22.

Ако удовица остане са децом, онда јој се поред њене пензије даје у име де-чије пензије и то:

за једно дете динара 4 месечно

» два детета » 7 »

» три » » 9 »

за свако даље дете по 1 динар месечно више.

Члан 23.

Ако деца по смрти очевој остану и без матере, онда се даје стараоцима или онима, који их приме на издржавањe:

за једно дете динара 8 месечно

» два детета » 14 »

» три » » 18 »

за свако даље дете још по 3 динара месечно више.

Деца надзорника добијају 25% више.

Члан 24.

Удовицама, које би уживале пензију из ове братинске касе, може се по њиховој молби, а по решењу одбора братинске касе дотичног рудника, издати на име удомљења сума, која не може прећи њену једногодишњу пензију. Ово ће јој се издати на 15 дана после венчања.

Члан 25.

За дуг мужа или родитеља као бившег члана касе, не може се ништа од пензије удовице или сирочади под забрану ставити. Само заоставши улози по овим правилима могу се из те пензије наплатити.

За дугове удовице и деце учињене после смрти мужа или родитеља као члана ове касе, не може се више од $\frac{1}{4}$ пензије у забрану ставити.

Члан 26.

Инвалидска помоћ или пензије рачуна се од дана, кад се констатује неспособност дотичног члана за све време његовог живота или до евентуалног потпуног оздрављења.

Члан 27.

Пензија удовици и деци рачунаће се од дана смрти дотичног члана.

Члан 28.

Исплата инвалидске помоћи или пензије врши се крајем сваког месеца на рударско-братинској каси за помоћ у случају болести и смрти — рудника, на коме

је дотични члан радио. Пензија онима, који не живе на руднику, издаваће се на признанице оверене од стране општинских или полициских власти.

Члан 29.

Пензионери или лица која примају инвалидску помоћ, морају живети у Србији; у противном случају губе ова уживања.

Члан 30.

Чланови, који би на боловању дуже од три месеца провели, падају на терет овој каси (као што је то предвиђено правилима за руд. брат. касе за помоћ у случају болести и смрти. Чл. 20.).

V. Губитак инвалидске помоћи и пензије.

Члан 31.

Пензионисани члан губи право на пензију:

- а.) ако буде осуђен због злочинства или на затвор дужи од године дана, или и краћи, но који повлачи губитак грађанске части (члан 95. руд. зак.);

- б.) ако члан, који је због телесне или умне изнемоглости пензионисан, или је

по чл. 17. ових правила добио инвалиду, поново постане способан за рад. У том случају мора и има право ступити на рад на истом руднику, на коме је раније радио у току од 2 месеца, од дана, када лекар констатује способност. Ко по овоме не поступи, губи право на уживање из ове касе заједно с породицом.

Члан 32.

Право на пензију губе:

- 1.) Удовица кад се уда.
- 2.) Доца, која кад наврше 14 година, а постану способна за рад, или ако су и после тих година уживала пензију, па постану за рад способна, и
- 3.) Ако ма ко од њих буде осуђен због злочинства или престапа, који повлачи губитак части грађанске.

VI. Дужност управа рударско-братинских каса на свима рудницима у Србији.

Члан 33.

Дужност је ових управа:

- а.) да све послове ове касе, у колико се њихових чланова тичало буде, отправљају по одредбама ових правила;

б.) да наплаћују све улоге прописане овим правилима на крају сваког месеца (види чл. 6, 7, 10);

в.) да одређују инвалидске помоћи и пензије, као и да решавају по овим правилима о губитку ових уживања, и да све своје одлуке, са записником седнице и свима потребним документима, шаљу Министру народне привреде на одобрење;

г.) да воде надзор, да се сви приходи и издаци тачно у књиге заводе, одговарајући солидарно за сваку причињену штету ове касе, а поред тога, да у радничке књижице уводе све уплаћене улоге;

д.) да по одобрењу Министра народне привреде, а преко свога благајника исплаћују инвалиде и пензије сваког месеца из прихода ове касе, а остатак прихода да шаљу Управи Фондова за фонд ове брат. касе:

ђ.) да на крају сваке године шаљу билансе ове касе Министру народне привреде, из којег ће се видети: укупна зарада радника, 3% и други улози, улог повластичара, наплаћене казне и други приходи, као и сви издаци на инвалиде и пензије.

е.) да при пријему и отпусту чланова врше протоколарна саслушања над њима, у којима им имају изнети њихова права,

којима се по овим правилима могу користити, и да према изјавама радника траже потребне податке од појединих управа руд. брат. касе;

ж.) да се лекарским прегледом уверавају о здравственом стању свих чланова и њихових породица, кад је решавање о одређивању или укидању инвалидске помоћи или пензије и да воде рачуна о пензионисаним члановима: да ли нису постали способни за рад; и

з.) чим ступе ова правила у живот, да пошаљу рударском одељењу списак досадањих инвалида и пензионера са потребним документима и са назначењем: од када и колико примају помоћи?

Члан 34.

Приликом одређивања пензије удовици са децом или без ове, управни одбори дужни су, да се писменим документима, а то су изводи из црквених протокола или уверења власти, увере о проведеном брачном времену, о смрти дотичнога члана, о броју и годинама деце као и о томе, да су она у животу или, да у опште нема деце, или најзад — да су деца сирочад — без оца и мајке.

Члан 35.

Решење своје саопштаваће управни одбор дотичнима на потпис и том приликом тражиће од њих реч, јесу ли задовољни са одређеном помоћи и ако не, — за што?

VII. Дужност Управе Фондова.

Члан 36.

Дужност је Управе Фондова, да сав новац од управних одбора руд. каса са појединих рудника, послат за фонд руд. брат. касе за инвалиду и пензију рударских радника и надзорника, прима на приплод и заводи у дотичну партију.

Члан 37.

Управа Фондова ће издавати новац из те партије само по наређењу Министра народне привреде.

Члан 38.

На крају сваке године биће дужна Управа Фондова подносити Министру народне привреде преглед стања ове рударско братинске касе.

VIII. Дужност Рударског Одељења.

Члан 39.

Рударско одељење имаће дужност:

а) да контролише свако решење управ. одбора руд. брат. касе, да у сагласности са овим правилима буде, и са рефератом спроводи Министру народно привреде на решење.

б) да води књигу о стању ове руд. братинске касе;

в) да води књигу свију одређених пензија и инвалида са тачним описом;

г) да према решењима Министра нар. привреде отвара потребне кредите код Управе Фондова појединим управама руд. брат. касе;

д) да на крају године подноси Министру народне привреде биланс ове брат. касе и стара се, да се после тога штампа у званичним „Српским Новинама“ и

ђ) да се стара, да се сав новац, који се наплати на име казни од истражилаца и обделаваца по одредбама закона рударског, редовно шаље Управи Фондова као приход ове касе (чл. 104. руд. зак.).

IX. Прелазна наређења.

Члан 40.

На основу чл. 2. закона о таксама, послови ове касе ослобођени су од плаћања таксе.

Члан 41.

Сви трошкови око ове касе падају на терет локалних руд. брат. каса за помоћ у случају болести и смрти.

Члан 42.

Инвалидске помоћи и пензије одређене пре ових правила остају у важности.

Члан 43.

Све што није овим правилима предвиђено, расправљаће Министар народне привреде по сваком учињеном питању.

РБр. 2467.

24. новембра 1905. год.
у Београду.

Министар

НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

М. Драшковић с. р.

X

Распис

Свима рударским повластичарима и закупцима, о поднашању привредних планова за уступљене им рударске шуме.

Једна од најзнатнијих потпора, које се на основи рударског закона чине нашим рударским предузећима ради опстанка и унапређења им јесте та, да из државних шума, које се налазе на њиховим рудним просторима или им се нарочито ради тога одреде, могу бесплатно набављати гору за све своје чисто рудничке потребе. У вези с овим, а у циљу да се по могућству сваки рудник у погледу ове неопходне потребе му стално обезбеди, прописује чл. 58., рударског закона да се у рударским шумама мора водити трајно шумско газдинство, т.ј. да рударска предузећа на уступљеним шумским просторима, упоредо с потребном експлоатацијом одрасле шуме за рудничке циљеве, морају о свом трошку нову шуму подизати, неговати и чувати, и да како за то тако и за саму експлоатацију морају имати према месним шумским приликама стручно из-

рађене и од стране Министарства народне привреде одобрене привредне планове.

Имајући ово на уму, а позван чл. 1. и 115. рударског закона да се одредбе овог закона тачно извршују, објављујем на основи чл. 58. и 59. истог закона, свима рударским повластичарима и закупцима који имају уступљених државних шума за рудничке циљеве, да се постарају те да још ове године учине све што је потребно да се на голетима отпочне стварати вегетација, па то стално у будуће продуже; да се на местима која су већ припремљена за успевање дрвета отпочне на ма који од опробаних начина и настави подизање шума, да се подигнуте и одрасле шуме што је могућно боље негују и чувају, и да они рударски повластичари и закупци, који ради тога нису још поднели шумске привредне планове, имају то учинити најдаље до краја ове године.

На повластичаре и закупце, који се овоме не би одазвали строго ће се применити одредбе рударског закона, које су за овакве случајеве прописане.

РБр. 384.

8. марта 1904. год.

у Београду.

Министар
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

Др. Свет. Радовановић С. Р.

ХІ

Правила

о молбама за продужење простих и искључивих права истраживања и о вршењу увиђаја за оцену извршених радова на истражним просторима.

На основи члана 1., а у вези са чл. 23. и 30. рудар. закона прописујем ова правила:

Члан 1.

Сваки истраживач који је по рударском закону добио просто или искључиво право истраживања, а желео би да то право и даље, за годину дана према чл. 23. и 30. руд. закона, продужи, дужан је по чл. 22., 23. и 36. руд. закона пре свршетка годишњег рока да се обрати молбом министру народне привреде, уз коју ће приложити и извештај о извршеним радовима на своме истражном терену.

Члан 2.

У молби за продужење рударских истраживања дужан је молилац назначити и лице које ће га на терену истраживања

представљати и рударском стручњаку извршене истражне радове показивати.

Члан 3.

У извештају о извршеним радовима треба тачно изложити:

а.) Сва места, на којима су истраживања вршена, и тако их описати, да се она лако и без помоћи истраживача могу наћи;

б.) Употребљени начин рада, при истраживањима, т.ј. да ли је рађено: поткопом, окном, раскопавањем или бушењем. При томе треба сваки извршени рад описати и показати: величину његову у метрима, учињене издатке и број употребљених надница, а тако исто треба изложити и постигнуте резултате при овим радовима у погледу пространства и моћности испитиваног рудишта;

в.) Каквих је руда нађено и колико је извађено, као и то шта је с том рудом урађено?

Члан 4.

Истраживачи који су једном или више пута добијали продужење својег права истраживања, дужни су да у својим молбама за ново продужење тачно изнесу: шта су на своме терену урадили у по-

следњој години, независно од ранијих радова, као и да покажу укупан резултат од почетка својих истраживања према чл. 3. ових правила.

Члан 5.

Ако извештај о раду и молба за продужење права истраживања не би одговарали одредбама чл. 23. и 28. рударског закона и прописима ових правила, рударско одељење позваће дотичног истражиоца у року од петнаест дана да то учини. На случај, да се он не би у том року одазвао и своју молбу или извештај према примедбама исправио, сматраће се с обзиром на одредбе чл. 22. и 25. руд. закона да је од своје молбе одустао.

Члан 6.

Рударско одељење дужно је доставити молиоцу за продужење права истраживања на десет дана раније — дан, када ће одређени комесар изаћи на терен ради увиђаја о извршеним радовима. Ако истраживач или његов заменик не би био присутан одређеног дана сматраће се по чл. 22. и 25. руд. закона да је од молбе за продужење својег права истраживања одустао.

Члан 7.

Комесар је дужан поднети извештај о учињеном увиђају, у коме ће изложити:

1. Геолошки опис са геолошком скицом рудног терена.

2. Природу рудишта, правац пружања и пад.

3. Извршене радове у дотичној години, и то сваки појединце с подацима о њиховој дужини, о учињеним издацима и броју употребљених надница. При том треба тачно назначити свако место на коме је истраживање вршено. Нарочито треба означити на чијем се земљишту ти радови налазе и у ком сеоском и општинском атару; по могућству, било би корисно навести још каква ближа опредељења ради лакшег изналажења тога места (на пр. име суседног потока, реке, шуме; одстојање од пута, жељезнице, (вароши ит.д.).

4. Своје мишљење према одредбама ових правила: да ли је истражилац испунио прописе чл. 31., 32. и 35. руд. закона и да ли му према извршеним радовима треба и на коликом простору продужити право истраживања.

Члан 8.

Рударски стручњак, одређен за оцену извршених радова дужан је да скупи

рударско-геолошку збирку са дотичног истражног терена и да је преда Рударском одељењу.

Члан 9.

При оцени извршених истражних радова на терену простог права истраживања, служиће одређеном комесару као мерило за право продужења: у колико је истражилац на своме терену успео да изнађе и обелодани тачке, по којима би се могло судити о рудовитости тога терена и предузети даља истраживања.

За ово прво продужење, довољно је ако одређени комесар констатује, да је истраживач на тим тачкама вршио раскопавања или плитка бушења.

За друго продужење простог права истраживања потребно је, да је истраживач на своме терену извршио истражне радове чија дужина, у поткопима и окнима, или дубина при бушењу треба да укупно износи најмање 50 метара, а у раскопу до 100 м³.

Члан 10.

За прво продужење искључивог права истраживања, потребно је да одређени комесар при своме увиђају констатује да је истражилац на своме терену извршио

радове у поткопима и окнима, чија укупна дужина износи најмање 100 метара. За свако даље продужење искључивог права истраживања, укупна дужина радова извршених у дотичној години треба да износи такође најмање по 100 метара.

Члан 11.

Комесар за оцену извршених радова може према теренским приликама предложити да се од дотичног истражиоца извесан простор одузме, ако при своме увиђају утврди да на том простору истражилац није никакве радове предузимао, а да су рудишта, која би се тамо налазила, различна или без икакве везе с рудиштима на којима су истраживања вршена.

Члан 12.

Извршени истражни радови у једној години морају се најмање до прегледа од стране рударског комесара одржавати у исправном и пролазном стању.

РБр. 2621.

8. децембра 1905. год.
у Београду.

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

М. Драшковић С. Р.

Распис¹⁾

(Допуна правила под XI).

Свима истражиоцима руда и копова, који имају одобрење за просто или искључиво право истраживања руда и копова.

На основу мога ранијега решења од 28-V. т. г. РБр. 1773, а у смислу чл. 1, 23 и 30. рударског закона, дужни су сви истражиоци руда и копова, да уз молбу за продужење свога права истраживања у исто време поднесу извештај о извршним радовима на терену истраживања по нарочито за то прописаним правилима, да положе дијурну за рударскога комесара, који ће преглед радова извршити—рачноводству Министарства Привреде, и да назначе у молби: ко ће их на терену приликом прегледа заступати, да би комесар могао одмах и у свако време на терен отићи и одређени посао свршити.

Стога се позивају сви помнути истражиоци, да се у будуће ове дужности придржавају, јер ће се у противном, ако уз

¹⁾ Српске Новине од 5. јула 1909 год.

молбу за продужење права не поднесу извештај, не положе дијурну, или не означе лице, које ће их на терену заступати, — сматрати као да им је молба беспредметна.

Овим се допуњују „правила о молбама за продужење простих и искључивих права истраживања и о вршењу увиђаја за оцену извршених радова на истражним просторима“ од 8. децембра 1905. год. РБр. 2621 и замењује 5 и 6 чл. истих правила.

РБр. 2241.

27. јуна 1909. год.
у Београду.

МИНИСТАР
НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ

Ј. М. Продановић с. р.

ХИИ

Правила

за извршење чл. 4., 15., 22., 23., 25., 29., 30., 37., 46., 62., 74., 108., 129., 130., 144., 153. и 156. рударског закона.

На основи чл. 1. руд. закона прописујем ова правила о извршењу чл. 4., 15., 22., 23., 25., 29., 30., 37., 46., 62., 74., 108., 129., 130., 144., 153. и 156. руд. закона.

Члан 1.

Под државним рудницима (чл. 46. руд. зак.) подразумевају се рудници, које држава сама експлоатише по одредбама рударског закона или их је издала некоме под закуп.

Под државним рудиштима (чл. 46. руд. зак.) пак подразумевају се рудишта, која Министар народне привреде нарочитим решењем као таква именује. У ова рудишта рачунају се и сви терени, који су досадањим решењем Министра народне

привреде заузети или за које су, као за слободне терене, учињене пријаве за државни рачун.

Такви државни рудници и рудишта не могу се издавати у повластицу, односно на истраживање по чл. 15. руд. зак. Министар народне привреде може их издавати једино под закуп (чл. 46. руд. зак.) — у обделавање, односно истраживање, ако не намерава на њима за државни рачун радити. Министар народне привреде према мишљењу Руд. Одбора може нека од оваквих рудника и рудишта огласити за слободне терене.

Члан 2.

Сви остали терени, који нису нарочитим решењима обележени као државни рудници и рудишта слободни су терени и издају се једино по чл. 15. руд. закона на истраживање или у повластицу на обделавање руда и копова.

Члан 3.

По чл. 153. руд. зак. сматраће се да је рудник слободан и да може други на њега повластицу тражити, кад је радња на томе руднику престала из узрока наведених у чл. 146. руд. закона.

На случај, да је радња на руднику обустављена из разлога што су рудна поља исцрпљена (чл. 68. тач. ж. руд. зак.) или ако повластичар изјави да жели напустити своју повластицу на руднику (чл. 156. руд. зак.) онда се терен дотичног рудника има сматрати као слободан у смислу одредаба чл. 15. руд. закона.

Члан 4.

Под стручном комисијом или у опште стручним особљем или лицима са стручном способношћу, што се често у рударском закону помиње, имају се сматрати стручњаци са спремом прописаном у чл. 4. руд. зак.

Члан 5.

Пренос простог права, искључивог права или повластице (чл. 22., 25. и 62. руд. зак.) кад се ма којим путем и ма у ком облику врши на друга лица или друштва подлежи прописаним таксама по закону о таксама.

Члан 6.

Ко жели да му се просто или искључиво право продужи и после истека рока

(чл. 23. и 30. рудар. зак.) мора се за то пријавити молбом најдаље до 5 часова после подне онога дана, под којим му је одобрење за истраживање издато (чл. 22. трсћи став; 30. први став; и 144. тач. а). Ако се до тога рока не поднесе прописна молба за продужење, онда се одмах на дан под којим гласи одобрење прецрта дотично право истраживања у књизи истраживања црвеним унакрсним линијама, и такође црвеним мастилом назначи да је право истраживања престало важити, за то што се у законом року није тражило његово продужење. На тај начин, дотични терени одмах постају слободни, на којима се другима може право истраживања издати по одредбама рударског закона. Тако се исто поступа, кад се и којим другим узроком права истраживања изгубе. (чл. 144. рудар. зак.)

Члан 7.

У смислу чл. 29. и 30. руд. зак. ограничење искључивог права истраживања сматра се као дефинитивно свршено, кад га Министар народне привреде одобри. По томе одобрење за искључиво истраживање и плаћање регалног данка на просторе искључивог права рачуна се од дана кад је ограничење одобрено.

Члан 8.

Свако продужење простих и искључивих права истраживања важи увек од дана, кад је претходно одобрење тога права истекло (чл. 23. и 30. руд. закона.)

Члан 9.

У смислу чл. 46. и 103. руд. зак. повластица важи од дана потписа Министра народне привреде; од тога дана плаћа се и регални данак на рудна поља.

Члан 10.

У смислу чл. 15., 37., 129. и 130. закона казниће се сваки онај, који без особитог одобрења Министра народне привреде какву руду вади и продаје или је за своју потребу употребљава.

Члан 11.

У смислу чл. 74. руд. зак. дужна су рударска друштва известити Министра народне привреде и о ванредним зборовима, да би на њих могао својег комесара послати.

РБр. 1432.

28. маја 1906 год.

Београд.

Министар

НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ,

К. Стојановић с. р.

САДРЖАЈ.

	СТРАНА
I Пословник Рударског одбора	89
II Правила за поднашање годишњих планова рада	95
III Правила за израду рударских планова	99
IV Правила за поднашање годишњих извештаја	108
V Распис исьључивим истраживачима о поднашању годишњих извештаја	114
VI Правила о хемијској лабораторији Рударског одељења	116
VII Правила о поднашању молби за проста права истраживања	125
VIII Распис свима рударским повластичарима, закупцима рудника и управама руд. братинских каса	133
IX Правила рударско братинске касе рударских надзорника и радника у Србији за инвалидску помоћ и пензије	153
X Распис о поднашању привредних планова за уступљене шуме	171

- XI** Правила о молбама за продужење простих и искључивих права истраживања и о вршењу увиђаја за оцену извршених радова на истражним просторима 173
- XII** Правила за извршење чл. 4., 15., 22., 23., 25., 29., 30., 37., 46., 62., 74, 108., 129., 130., 144., 153. и 156. рударског закона 181

Јур. бр.
38783